

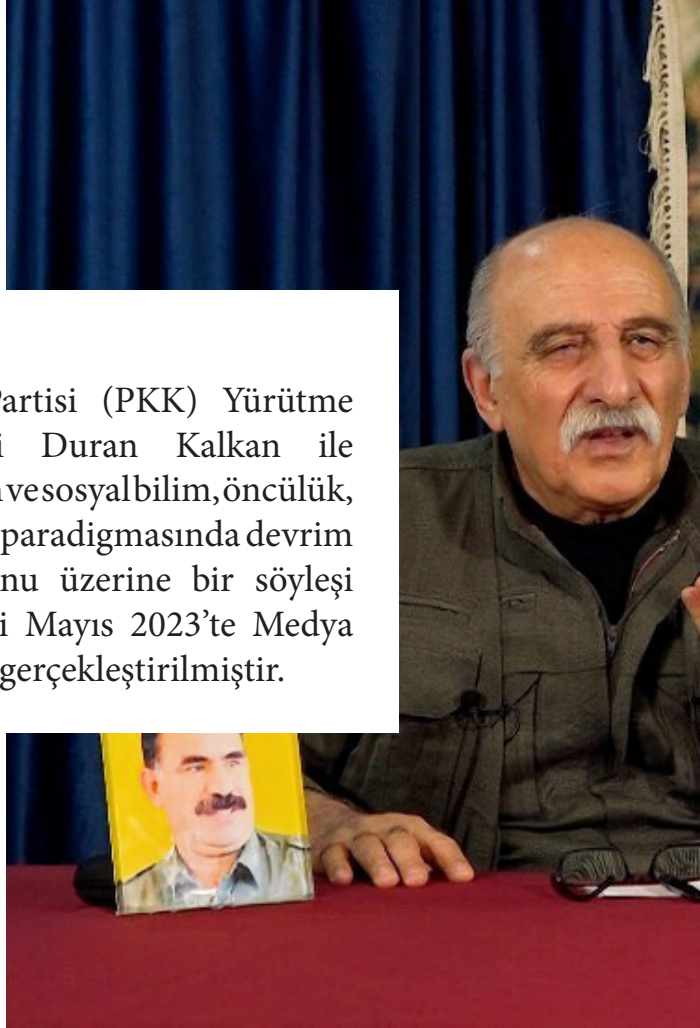
Demokratik sosyalizm demokratik moderniteyle yaşam buluyor

Duran Kalkan ile söyleşi

**Academy of
Democratic
Modernity**

Kürdistan İşçi Partisi (PKK) Yürütme Komitesi üyesi Duran Kalkan ile sosyalizm anlayışı, tarih ve sosyal bilim, öncülük, demokratik modernite paradigmasında devrim anlayışı ve sınıf sorunu üzerine bir söyleşi gerçekleştirildi. Söyleşi Mayıs 2023'te Medya Savunma Alanları'nda gerçekleştirilmiştir.

This brochure is online:
<http://democraticmodernity.com/>

Published August 2023

Editing:
Academy of Democratic Modernity

If you can help translate this brochure into another language, please contact us!

Rêber Apo, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra "Sosyalizmde ısrar etmek insan olmakta ısrar etmektir" demişti. Bugün Kürt Özgürlük Hareketi kapitalist moderniteye alternatif bir sistem olarak "Demokratik Modernite" kavramını kullanıyor. Bu, günümüz sosyalizm anlayışı için ne anlama geliyor? Bugün için sosyalizmi nasıl tanımlıyorsunuz?

Sovyetler Birliği'nin çözülüş sürecinde Önder Apo'nun "Sosyalizmde ısrar etmek insan olmakta ısrar etmektir" dediği doğrudur. Aynı zamanda bu tanımlamasını "Sosyalizmden kuşku duymak insandan, onun sosyal varlığından kuşku duymaktır" diyerek de güçlendirmiştir.

Önder Apo'nun bu tanımlaması insanın sosyal bir varlık olduğu anlamına gelmektedir. En kısa bir biçimde böyle ifade edilebilir. Eskiden bu sosyalistlerle liberaller arasındaki temel bir tartışma konusuydu. Yani insanın nasıl bir varlık olduğu sorusu hep soruluyor, buna farklı cevaplar veriliyordu. Bilindiği gibi liberalizm insanı tekil olarak ele alıyor. Yalnızca birey olarak var olduğunu iddia ediyordu. Sosyalist düşünce ise insanı toplumsal bir varlık olarak tanımlıyordu; "İnsan toplumsallaşarak insan oldu" veya "İnsan toplumla birlikte var oldu" diyordu. Dolayısıyla toplumdan kopuk bireyin ele alınamayacağını, değerlendirilemeyeceğini, toplumla bireyin birlikte ele alınıp değerlendirilmesinin doğru bir değerlendirme olacağını ifade ediyordu ki gerçek olan, doğru olan da buydu. Doğru bir tarihsel bakış açısı, insan-toplum ilişkisine dair doğru bir sosyolojik inceleme gerçeğin böyle olduğunu net bir biçimde bize gösteriyor.

Aslında bunu liberaller de biliyorlardı. Her türden iktidarcı-devletçi güçler de bireyin toplumla birlikte var olduğunu biliyordu. Fakat öngördükleri sömürüyü başarıyla gerçekleştirebilmek için toplumu dağıtmayı, bireyi toplumdan soyutlamayı kendi çıkarlarına daha uygun buluyorlardı. Toplumdan kopartılmış, tekillleştirilmiş bir birey üzerinde her türlü baskı ve sömürüyü uygulamak daha kolay oluyordu. Birey üzerinde bu biçimde daha kolay ve güçlü bir egemenlik kurabiliyorlar. Bunun için de gerçekleri çarpıtmayı, toplumsallığı yok etmeyi, bireyi de toplumdan kopartıp sahte özgürlük ve eşitlik anlayışlarıyla da doldurarak onu egemen sistemi karşısında son derece zayıf ve güçsüz hale düşürüp rahatlıkla sömürebiliyorlardı. İşin gerçeği budur. Dolayısıyla liberalizmin birey-toplum ilişkisine dair görüşleri ciddi bir çarpıtmayı ifade etmektedir.

Geçmişte bunlar açıktan tartışılırdı. Fakat bu durum günümüz açısından da gündemden tümünden çıkmış değildir. Daha doğrusu çok fazla gündeme gelmiyorsa, aslında liberalizm bu konuda sosyalizm karşısında kendisini başarılı gördüğü için bu tarz tartışmaları gündeme getirmiyor. Yani artık toplumsallığı dağıttığını, toplumları birey birey parçaladığını, bireyleri toplumdan koparttığını, bireyler üzerinde de sahte anlayışlara dayanarak her türlü egemenlik ve sömürü sistemini kurduğunu, bunda başarılı olduğunu iddia ediyor ve buna da inanıyor.

Bu konuda özellikle Sovyetler Birliği'nin çözülüşü ardından kendisini başarılı görüyor ve sonuç almış sayıyor. Bunun içindir ki eskisi kadar bu tartışma konusu olmuyor. Fakat yine de sosyolojik değerlendirmelere, birey-toplum tartışmalarına girildiğinde bu farklılık net bir biçimde ortaya çıkıyor.

Liberal düşünce toplumsal yaşamı beyinlerden uzak tutmaya çalışıyor

Her türden liberal düşünce bireyi esas alıyor, yaşamı bireyle sınırlı olarak tanımlıyor, toplumsal yaşamı görmüyor, görmek istemiyor. Toplumsallığı gözlerden ve beyinlerden uzak tutmaya çalışıyor. İnsanı toplumdan koparmaya, bireyselleştirmeye ve bu temelde azami bir bireyciliği geliştirmeye çalışıyor. Bu bir gerçek. Liberalizmin gerçeği bu. Ama insan ve toplum gerçeği kesinlikle böyle değildir. İnsan toplumsal bir varlıktır, yani sosyal bir varlıktır. Toplumdan, toplum yaşamından kopuk bir insan yoktur. Bu temelde toplumu olmayan bir bireye, birey ya da insan demek mümkün değildir.

İnsanın insan oluşu aslında tarihsel olarak bu temelde gerçekleşmiştir. Birey ve toplum insanlık tarihinde böyle bir iç içeliği ve diyalektik bütünlüğü ifade etmektedir. Aslında Sovyetler Birliği çözülrken dünyada geliştirilmeye çalıştırılan o yaygın liberal saldırının sosyalizm karşıtı propagandasını temelden çürütebilmek ve zayıflatabilmek için Önder Apo bu tanımlamaları kullanmayı gerekli görmüştür. Bu oldukça da anlamlı, öğretici, eğitici olmuştur. Anlayarak değil de biraz da ezberleyerek sosyalizme katılan insanların sosyalizmin gerçekte ne olduğunu, birey ve toplum yaşamında nasıl bir somutluk kazandığını, yaşam değerinin ne olduğunu somutta görüp anlamalarına hizmet etmiştir.

Her türlü liberal saldırının etkisiz kılınmasında, çürütülmesinde, ona karşı sosyalist bilincin canlı tutulup geliştirilmesinde Önder Apo'nun bu tanımlamaları ve kuşkusuz bu tanımlamalarla yetinmeyerek bu temelde geliştirdiği değerlendirmeler, teorik tahliller son derece etkileyici ve sonuç alıcı olmuştur. Tarihsel bir önem taşımıştır. Kurdistan ve çevresinde her türlü liberal saldırı karşısında anti-sosyalist tutumların geliştiiği, dünya genelinde sosyalizmden kaçışın doludizgin yaşandığı bir ortamda Önder Apo'nun bu çabaları Kurdistan'da ve çevresinde sosyalizme inancın ve bağlılığın korunmasını getirmiştir. Sosyalizmden, diğer alanlardaki gibi öcüden kaçır gibi bir kaçış Kurdistan ve çevresinde yaşanmamıştır.

Tabi Önder Apo bunu çok dogmatik, kuru kuruya, sadece kavramları ortaya koyarak ve savunarak yapmamıştır. Bir yandan söz konusu hakikati, bireyin toplumla birlikte var olduğu hakikatini ortaya koyarken, diğer yandan reel sosyalizmin çözülüşüne dair eleştirel ve özeleştirel bir yaklaşım geliştirerek çözülüşü yaşatan temel gerçekleri ortaya çıkartıp onların aşılması, sosyalizmde doğru düşüncelere ulaşımları yönünde düşünsel gelişmeler kat ederek

söz konusu çalışmalarında inanırlılığını ve etkinliğini daha çok geliştirmiş, güçlendirmiştir. Sosyalizme dair eleştirel-özeleştirel yaklaşımı, reel sosyalizmde yaşanan hata ve eksikliklerin düzeltilmesi, söz konusu kavramların tarihsel içeriğiyle birleşince Önder Apo'nun düşüncelerini, sosyalizm tanımlamasını daha anlaşılır ve inanılır kılmıştır. Bu da Önder Apo'nun düşüncelerini etkili hale getirmiştir.

Diğer yandan Önder Apo'nun 'kapitalist modernite' ve ona alternatif olarak 'demokratik modernite' kavramını kullandığı ve öne çıkardığı doğrudur. Dolayısıyla PKK olarak biz de Önder Apo'nun bu düşüncesini ve kavram kullanımını esas alıyoruz. Önder Apo'nun düşünceleri temelinde örgütlenen ve eyleme geçen bir hareket olarak bu temelde demokratik modernite kavramını daha çok kullanıyoruz. Fakat bu sosyalizm kavramını hiç kullanmadığımız, sosyalizmi tanımlamadığımız, demokratik moderniteyi sosyalizm yerine kullandığımız anlamına gelmiyor. Kesinlikle öyle anlaşılmalıdır. Demokratik modernite ile birlikte Önder Apo demokratik sosyalizmi de yeniden tanımladı, geliştirdi. Reel sosyalizmin eleştiri ve özeleştiri temelinde demokratik sosyalizmi tanımladı.

Aslında geçmişte olduğu gibi buna bilimsel sosyalizm denmesinin de, yani bilimsel sosyalizm kavramının kullanılmasının da yanlış olmadığını belirtti. Fakat bir farklılık olması açısından demokratik sosyalizm dememizin daha doğru ve anlaşılır olacağını ifade etti. Biz de Hareket olarak bunları esas alıyor ve teorik değerlendirmelerimizi, tartışmalarımızı bu kavramlar çerçevesinde yürütüyoruz.

Reel sosyalizm ekolojik anlayış ve sistem geliştiremedi

Peki, Önder Apo neden "modernite" kavramını öne çıkardı? Şu nedenle; reel sosyalizme dönük en önemli eleştirilerinden birisi olarak, kapitalist moderniteyi yeterince tanımlayamaması ve onun alternatifi olarak kendi modernitesini geliştirememesi biçiminde eleştirdi. Reel sosyalizmin kapitalizm çözümlemesini dar ve tek yanlı buldu. Şunu ifade etti; "Reel sosyalizm, kapitalizmin sömürü boyutunu çözümledi" dedi. Yine Marksizmi değerlendirirken, artı değer sömürsünü, azami kâr yasasını yeterli bir biçimde çözümlediğini belirtti. Böylece kapitalist sömürünün bir boyutunu ortaya koydu ve bunun alternatifi olarak komünalizmi, paylaşımı da geliştirdi. Sosyalizmi de, artı değer sömürsünün, azami kâr yasasının alternatifi olarak toplumcu bir sistem, sömürsüz bir düzen olarak tanımladı.

Fakat kapitalizm bundan ibaret değildi. Onun modernitesi vardı. Kapitalist modernitenin tıpkı artı değer sömürsü, azami kâr yasası gibi farklı boyutları da vardı. Örneğin endüstriyalizm boyutu; azami kâr yasası temelinde doğanın adeta tümünden yok edilmesini gerçekleştiren bir sömürü biçimidir. Yine ulus

devlet sistemi, söz konusu kapitalist sömürünün gerçekleşmesi için her türlü imkânı, aracı yaratan, baskı ve zulmü zihniyet ve pratik boyutta en ileri düzeyde uygulayan bir boyut olarak ulus devlet gerçeğini hiç çözümleyemedi. Artı değer sömürsünden, azami kâr yasasından kurtulmak istedi ama aynı kapitalist modernitenin endüstriyalizm boyutunu olduğu gibi ele aldı. Buna karşı ekolojik anlayışı ve sistemi geliştiremedi. Ekolojist bir düzen kuramadı.

Diğer yandan artı değer sömürsünü, azami kâr yasasını aşmayı, onu sağlayan temel sistem olarak ulus devlette gördü. Oysa ki ulus devlet artı değer sömürsünün, azami kâr yasasının uygulanma aracıydı. Artı değer sömürsünün uygulanma aracıyla artı değer sömürsünden kurtulmak mümkün değildi. Dolayısıyla ulus devleti tanımlayamadı. Ulus devletin alternatifini geliştiremedi. Reel sosyalizm Kapitalizmin sömürü boyutu üzerinde daha çok yoğunlaştı. Artı değer sömürsü temelinde bunu derinliğine çözümlendi. Buna alternatif olarak sosyalizmi tanımlamaya çalıştı. Fakat kapitalizm ve modernite ayrışımı üzerinde duramadı. Kapitalizmi Modernitesiyle birlikte ele alamadı. Kapitalist Modernitenin diğer boyutlarını göremedi. Dolayısıyla kendi modernitesini de geliştiremedi. Sonuçta kendi anlayışını, yani sosyalizmini kapitalist modernitenin araçları, boyutlarıyla uygulayabileceğini sandı ve o temelde uygulamaya yöneldi, haliyle ortaya sosyalizm çıkmadı, tersine “tekelci devlet kapitalizmi çıktı” dedi. Önder Apo bu tekelci devlet kapitalizmi tanımlaması üzerinde çok durdu. Reel sosyalizm uygulamasını, endüstriyalizm ve ulus devlet boyutuyla birlikte hızla tekelci devlet kapitalizmine dönüştüğünü, sosyalizmden koptuğunu, dolayısıyla öngördüğü özgürlük, eşitlik, paylaşım ilkelerini toplumsal temelde doğru bir biçimde hayata geçiremediğini ifade etti.

Bu temelde reel sosyalizm değerlendirmesi ve eleştirisinden çıkardığı en önemli sonuç; kapitalist moderniteyi bir bütün olarak tanımlamak ve bunun alternatifi olarak demokratik moderniteyi ortaya çıkartmak, demokratik sosyalizmin modernitesi olarak da demokratik moderniteyi tanımlamak oldu. Demokratik moderniteyi de bu temelde kapitalist modernitenin alternatifi olarak tanımladı. Ulus devlet boyutuna karşı olarak Demokratik Konfederalizm boyutunu tanımladı. Endüstriyalizm boyutuna alternatif olarak eko-endüstriyel, ekolojik endüstriyel toplum boyutunu tanımladı. Kapitalizm boyutuna alternatif olarak demokratik toplum, yani politik ve ahlaki toplum boyutunu tanımladı. Böylece reel sosyalizmin geliştiremediği, tanımlayamadığı, sosyalizmin modernitesini demokratik modernite kavramıyla en geniş bir tanımlamaya kavuşturdu. Reel sosyalizm pratiğinden bu sonucu çıkardı. Reel sosyalizmin teorik yaklaşımlarındaki yetersizliği, sınırlılığı, darlığı böyle bir teorik tanımlama temelinde aştı. Yeni bir teorik tanımlama geliştirdi. Bu durum kuşkusuz çok önemli. Dolayısıyla kapitalizm, sosyalizm karşıtlığı ve tanımlanmasıyla yetinmemek, onun ötesine geçmek lazım. Kapitalizm-sosyalizm çelişkisi ve kavramlaştırması bir gerçekliği ifade ediyor ama yetersiz de kalıyor.

Sadece kapitalizmi ve sosyalizmi bir ideolojik çerçeve olarak ele alıp değerlendirmek ama onun hayat bulduğu moderniteyi görememek, tanımlayamamak gerçekten de toplumu anlayamama, siyasal sistemleri anlayamama sonucunu doğuruyor. Bu bakımdan kapitalizm-modernite ayrışımını iyi yapmak lazım, iyi ve doğru anlamak gerekir. Sosyalizm ile modernite arasındaki ilişkileri de doğru değerlendirmek lazım, dolayısıyla Önder Apo'nun kapitalist modernitenin alternatifi olarak demokratik modernite tanımlamalarını çok iyi anlamak ve değerlendirmek gerekir. Çünkü böyle olmazsa ne olur? Kapitalizm ve alternatif olarak sosyalizm çok dar ve tek yanlı ele alınır. Tek boyutta görülür. Modernite kavramı hiç görülemez, anlaşılabilir. Dolayısıyla da dar ve tek yanlı bir yaklaşım içinde kalınır. Bunu aşan Önder Apo oldu.

Önder Apo'nun bu durumu aşan değerlendirmeleri, düşünceleri kuşkusuz çok önemlidir. Bu anlamda biz demokratik modernite kavramını kullanıyoruz. Demokratik modernite kuşkusuz demokratik sosyalizmin yollarını döşüyor. Demokratik sosyalizme giden yolu döşüyor. Demokratik sosyalizmi hayata geçiren modernite oluyor.

Demokratik sosyalizm demokratik moderniteyle yaşam buluyor

Bununla birlikte kapitalizm ve sosyalizm tanımlamaları moderniteyle birlikte ele alınmazsa soyut tanımlamalar olarak kalıyor. Bedenleşmeye kavuşmıyor. Çünkü kapitalizmin bedenleştiği alan onun modernitesidir. Dolayısıyla sosyalizmin bedenleştiği yer de onun modernitesidir, yani demokratik sosyalist ideolojinin bedenleştiği yer demokratik modernitedir. Bunun da üç temel boyutla tanımlandığını biliyoruz. Birisi demokratik boyutu, yani bir başka deyimle politik-ahlaki toplum boyutudur. Bu, kapitalizmin artı değer sömürsü ve azami kâr yasasına karşı gelişen boyuttur. Yani daha çok sosyalizmi ideolojik olarak temsil eden boyut oluyor. Kapitalizmin endüstriyalizmine karşı ekolojik endüstriyel toplum boyutu esas alınıyor. Kapitalist modernitenin ulus devlet boyutuna karşı da demokratik modernitenin demokratik konfederalizm boyutunu, ya da demokratik konfederalist toplum boyutunu esas alıyor. Bunları doğru anlamamız gerekir. Birbirine karıştırmamalıyız.

Bu bakımdan da demokratik modernite derken onu demokratik sosyalizm yerine kullanmıyoruz. Demokratik moderniteyle demokratik sosyalizmin iç içeliği var. Demokratik moderniteyle bedenleşiyor. Yani yaşam buluyor, pratikleşiyor. Demokratik modernite, demokratik sosyalizme giden yolu açıyor, onun yollarını döşüyor. Demokratik sosyalizmin gerçekleşmesini sağlıyor. Bu biçimde tanımlar ve anlarsak doğrudur.

Dolayısıyla kendi modernitesini tanımlayamayan ve kapitalist moderniteyi görüp

çözemeyen, onu aşamayan reel sosyalizmden farklılığını ortaya koyabilmek için buna demokratik sosyalizm diyoruz. Modernite ve sosyalizm kavramlarına dair ifadelerimiz bu biçimde olabilir. Tabii buna eklememiz gereken bazı hususlar daha var. Demokratik sosyalizmi, demokratik moderniteyle ilişkileri demokratik modernite çerçevesinde böyle değerlendirebiliriz de, fakat bir ideolojik çizgi olarak dayandığı bir paradigması da var. Demokratik sosyalizmin paradigması “Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigması”dır. Yani Demokratik sosyalizm esas olarak kadın özgürlüğüne, ekolojik topluma ve bir de demokratik topluma ya da ahlaki ve politik topluma dayanıyor. Bu temel ilkeleri esas alıyor. Kapitalist sömürü biçimini ahlaki ve politik toplum değerleriyle, ilkeleriyle aşılıyor. Endüstriyalist sömürü biçimini toplumsal ekoloji zihniyetiyle aşılıyor. Her türlü özgürlüğün, eşitliğin temelinde de kadın özgürlük çizgisini koyuyor. Bu bakımdan Demokratik Sosyalizmin bir de kendi paradigmasının bu temel ilkeleriyle bilinmesi, değerlendirilmesi gerekir. Bu noktada biraz daha ileri gidersek, Demokratik sosyalizm aslında reel sosyalizmde kapitalist moderniteyi aşamama sonucu ortaya çıkan tekelci devlet kapitalizminin de bir gerçeği olarak yaşanan küçük-burjuva sosyalizmi dediğimiz sosyalist anlayışları da kesinlikle aşılıyor.

Genelde özgürlük, eşitlik, paylaşım ilkeleriyle tanımlanır sosyalizm, bunu hepimiz biliyoruz. Fakat özgürlük kavramı mutlak değildir. Özgürlük ama nasıl bir özgürlük, eşitlik ama nasıl bir eşitlik, paylaşım ama nasıl bir paylaşım? Lenin, “Kapitalistler, ticaret özgürlüğü adına dünyayı soyup soğana çevirdiler” dedi. O da bir özgürlüktü. Toplumu ve bütün toplumsal değerleri, özellikle son yüz-iki yüz yıllık bir pratik içerisinde kapitalizm yerle bir etti. Bunu da bireysel özgürlük adına yaptı. Hatta kadın özgürlüğünü de buraya sığdırmaya, oturtmaya çalıştı. Şimdi bu bakımdan özgürlük, eşitlik, paylaşım ilkelerinin küçük burjuvaca anlaşılması, ele alınışı var. Ki bunların bütününe küçük-burjuva sosyalizmi diyebiliriz. Bir de demokratik sosyalistçe ele alınışları var. Yani buna da zaten “hakiki sosyalizm” diyoruz. Bu konuda küçük-burjuva ölçülerle demokratik sosyalist ölçüler birbirinden nasıl ayrışıyor? İşte özgürlük kavramını tanımladık; bireysel özgürlüğü esas alan, bireyciliği geliştiren, bireyi toplumdan kopartarak toplumsuz bir birey özgürlüğünün gerçekleşebileceğini ve yaşanabileceğini var sayan bir anlayış var. Buna da küçük-burjuva özgürlük anlayışı diyoruz. Aslında liberal özgürlük anlayışı oluyor. Liberalizmin, dolayısıyla kapitalizmin de özü bu oluyor.

Demokratik sosyalizm böyle bir özgürlük anlayışına karşıdır. Birey özgürlüğünü toplumsal özgürlükle ya da demokratik komünle, demokratik topluluklarla ele alıyor. Özgür bireyin ancak demokratik komünde ya da komün yerine topluluk kavramını kullanırsak demokratik toplulukta gerçekleşebileceğini, hayat bulabileceğini söylüyor. Dolayısıyla toplumsuz bir birey özgürlüğünü doğru bulmuyor, kabul etmiyor, gerçekleşebilir görmüyor. Özgür bireyin ancak

demokratik komün içerisinde, demokratik toplum içerisinde gerçekleşebileceğine inanıyor. Demokratik toplumun da ancak bu temeldeki özgür bireylerle var olabileceğini söylüyor. Bu yanılla dikkat edilirse özgürlük kavramında küçük-burjuva sosyalizmi ile demokratik sosyalizm apayrı, tamamen bir birine karşı şeyler söylüyor, iddia ediyorlar. Farklı ölçüleri esas alıyorlar.

Aslında farklılık eşitlikte daha çok görülüyor. Küçük-burjuva sosyalizminde eşitlik kavramı, salt eşitlik ya da mutlak eşitlik denen kavramlarla da tanımlanıyor. Yani farklılıklarına bakmaksızın herkesi eşitlemek, herkesin aynı ücreti alması gibi. Deniliyor ya eşit işe eşit ücret. Aynı işi yapması, aynı şeyleri yemesi, giymesi gibi aslında tekleştiren, bu düzeyde aynılaştıran, robotlaştıran bir yaklaşım öngörülüyor. Bu tabii tekeller ve yoksulların var olduğu bir ortamda bir anlam ifade edebiliyor. Bu kadar birbirinden kopmuş, farklılaşmış olanları birbirine eşitlemek bir ilerlilik gibi görünüyor. Ama bu ilerlilik geçicidir. Peki, bu eşitleştirme neye göre oluyor? Soru orada doğru cevabını arıyor. Tabii kim bu eşitleştirmeyi yapıyorsa kendine göre eşitleştiriyor. Örneğin kadın eşitliği mi olacak ya da kadın-erkek eşitliği mi olacak, burada kadını erkeğe eşitleyerek eşitlik sağlanıyor. Kapitalist işçi eşitliği mi olacak; işte işçi kapitalistleşsin ve herkes kapitalist haline gelsin, eşitlik öyle sağlanır diyor. İşçilerin önüne kapitalistleşme hedefini koyuyor. Farklılıkları görmüyor. Dolayısıyla çeşitliliği görmüyor, doğadaki ve toplumdaki farklılığı, çeşitliliği, çok renkliliği, zenginliği görmüyor. Farklılıkları yok edip tekleştirmeyi esas alıyor ki faşist zihniyet ve siyaset zaten buradan doğuyor. Esas olarak da bunu iyi görmemiz lazım.

Demokratik sosyalizm farklılıklara dayalı eşitliği esas alıyor

Oysa demokratik sosyalizm tamamen farklılıklara dayalı bir eşitliği esas alıyor. Yani diyoruz ya demokratik sosyalizm, demokratik komün ya da demokratik konfederalizm farklılıkların kendini özgürce örgütleyip eşitçe katıldığı bir sistem oluyor. Yani farklı bir varlık, başkasına dönüşerek onunla eşitleşmiyor. Kendi varlığını koruyup geliştirerek onunla eşitleşiyor. Kendi özgünlüğünü özgürce koruyor. Demokratik sosyalizm bütün farklılıkların özgünlüklerini esas alıyor, yok etmiyor. Bu bakımdan da zenginliği esas alıyor. Gerçek eşitleşme böyle oluyor. Kadını erkekleştirerek eşitleşme değil de kadını kadın olarak bilinçlendirip örgütleyerek, toplumsal yaşama erkek kadar bir özne olarak katılımını öngörüyor. Bu çok önemli ve anlamlıdır. Buna biz farklılıklara dayalı eşitlik anlayışı diyoruz. Yani farklılıkları esas alan, farklılıkların varlığını, özgünlüğünü ve özgürlüğünü öngören bir eşitleşme anlayışı diyoruz. Demokratik sosyalizm küçük-burjuva sosyalizminin o farklılıkları görmeyen salt eşitlik anlayışını böyle aşılıyor.

Diğer önemli bir husus da demokratik komün sistemidir. Reel sosyalizm komünü bir devlet organı olarak gördü, devletleştirdi, devlet kurumu yaptı. Oysa demokratik sosyalizmde komün topluma aittir. Toplumsal bir olaydır. Komün,

içinde yer alanların kurumudur. İçinde yer alanlar komünün sahibidir. Yoksa devlet bütün komünlerin sahibi değil, hatta hiçbir komünün sahibi değildir. Bu temelde komün olmada, komünal yaşamda eşitlik anlayışıyla da bağlı olarak farklılıkları gözeten bir paylaşım anlayışı vardır. Yani herkese bir tas çorba, yüz dolar maaş diyen bir sistem değil. Bunu Önder Apo firavun sosyalizmi olarak tanımladı. Firavunun köleleri de yaşamda bir yerde eşitler. Hepsi aynı işleri yapıyordu. Sabah akşam herkese bir tas çorba veriliyordu. O da veriliyorsa tabii! Aralarında her hangi bir fark olmuyordu. Bu herkese aynı şeyi dağıtan sistem de küçük burjuva komün anlayışıdır. Demokratik sosyalizmin komünal anlayışı nedir, demokratik komün nasıl oluşuyor? İhtiyaca göre paylaşım, kullanımdır. Yani demokratik komünde ihtiyaca göre kullanım esastır. Tüm gücü oranında hizmet etme, katılma, üretme, ihtiyacı kadar kullanma ilkesi hayat bulmaktadır.

Evet, reel sosyalizm de bu ilkeyi esas aldı, komünün temel ilkesi olarak. Özellikle Marks bu ilke üzerinde çok durdu. Genişçe tanımladı, bunları biliyoruz. Bunlar hiç kuşkusuz önemli tanımlamalardı. Bu gerçekleri reddetmiyoruz ama pratik uygulama Marks'ın tanımladığı gibi olmadı. Aslında farklı oldu. Neden düşünceler hayata farklı geçti? Tabii bu soruyu sorup değerlendirmek lazım. Bütünlüklü bir uygulama geliştirilmedi de onun için diyebiliriz. Yani bu uygulamanın anında gerçekleşecek bir durum olduğu görülmedi. Yaşamın bütününe uygulanmadı da ondan.

Evet, Marks o düşünceleri geliştirdi ama kendisi o düşüncelerin gereklerine uygun olarak ne kadar yaşadı? Kendinden başlatarak böyle bir yaşamı ne kadar geliştirdi? Çevresini bu temelde ne kadar eğitti, örgütledi, örgütsel yaşamını, partileşmeyi bu yaşam ilkeleri ve tarzı temelinde ne kadar geliştirdi? Bunlar tabii tartışılması, sorgulanması gereken hususlar oluyor.

Bu temelde Önder Apo'yu değerlendirdiğimizde, ele aldığımızda tamamen her şeyi kendisinden başlattığını, doğru yaşam ölçüleri ve ilkeleri olarak öngördüğü her şeyi kendi yaşamında hayata geçirdiğini, çevresini bu temelde örgütlediğini, partiyi, gerillayı tamamen bu ilkeler temelinde geliştirdiğini, yani demokratik komünü siyasi iktidara bağlı ele almayıp sonraya bırakmadığını, tam tersine kendinde, kadroda ve partide baştan itibaren uygulamaya koyduğunu, hayata geçirmeye çalıştığını görüyoruz. Bu oldukça önemli oluyor. Uygulamanın saptırılması konusundaki olası girişimleri engelleyen, zayıflatan temel bir unsur da bu oluyor. Yani sosyalizm sonraya bırakılan bir yaşam tarzı, ideoloji olmaktan çıkıyor. Onun bilincine varıldığı andan itibaren yaşanılır kınıyor.

İlla ki bütün toplum sosyalist olsun, hepimiz aynısını yaşayalım demiyor. Bir kişi bu mevcut olan toplumdaki koparak kendisini sosyalist anlayışa ulaştırıyorsa, bunu pratikte ertelemeksizin alternatif sosyalist yaşamı kendisinde başlatarak gerçekleştiriyor. Bunu bir gruba, bir partiye, bir gerillaya dönüştürebiliyor. İşte

Önder Apo gerçeği, bunu ifade ediyor. Dolayısıyla sosyalizmi siyasi iktidar alındıktan sonra uygulanan bir anlayış, ideolojik çizgi, yaşam tarzı olmaktan çıkarıyor. Siyasete, iktidara bağımlılıktan kurtarıyor. Tam tersine bir anlayış, bir zihniyet durumu olarak öngörüyor. Böyle bir zihniyete ulaşılır, böyle bir anlayış edinilirse siyasi iktidar kim olursa olsun, nerede olursa olsun ondan kopuk olarak kendi siyasetini de oluşturma temelinde sosyalizmin yaşanabileceğini ortaya koyuyor. Bir bireyde de yaşanabilir, küçük bir grupta da yaşanabilir, bir partide de yaşanabilir, bir bölgede de yaşanabilir, bir toplumda da yaşanabilir. Değişik düzeylerde de yaşanabilir. Bu gerçekliği ortaya çıkarıyor. Demokratik sosyalizmin bir de bu boyutları var. Bunların hepsinin doğru anlaşılması Önder Apo'nun düşüncelerinin yeterli ve bütünlüklü anlaşılması açısından gereklidir.

Frankfurt Okulu ya da Annales Okulu nasıl kapitalist sistemi, tarihi ve alternatifleri derinleştirip tartıştıysa, demokratik modernite/uygarlık da Öcalan tarafından yeni bir sosyal bilim okulu olarak tanımlanıyor. Bu ne anlama gelmektedir?

1 9. yüzyılda sosyalistler tarihi neredeyse kapitalist sömürünün Avrupa'da yaygınlaşıp geliştiği dönemle başlatıyorlardı. Ondan önceki tarihi görmüyorlardı. Hatta tarih öncesi ilkel dönem olarak tanımlıyorlardı. Uygarlığın kapitalizmle birlikte oluştuğunu iddia ediyorlardı. Sanayi devriminin ortaya çıkardığı gelişmeleri, Avrupa aydınlanmasını kapitalizmin ortaya çıkardığı bir gelişme olarak değerlendiriyorlardı. Bu temelde de kapitalizmi çok övüyorlardı. Tarihin altın çağı olarak adlandırıyorlardı. İnsanlık kapitalizme ulaştı, en büyük devrimini yaptı, dolayısıyla kolayca sosyalizme geçecek diyorlardı. Kapitalizmi adeta sosyalizmin başlangıcı gibi görüyorlardı. Sosyalizmin temel taşlarının düşenmesi biçiminde değerlendiriyorlardı.

Uygarlık Sümer'le başlatılıyor

20. yüzyılda bu bakış açısı kısmen değişti. Yeni arkeolojik bulgular bu tarih anlayışına belli bir darbe vurdu. Fakat bu değerlendirmeleri çok aşan, yeni değerlendirmelere ulaşan bir bilinç de ortaya çıkartmadı. En fazla onlar da tarihi Sümer sistemiyle başlattılar. Yazı Sümer'de icat edilmişti. İlk şehir, Uruk şehri de Sümer'de kurulmuştu. Devlet Sümer'le başlamıştı. Sınıflar Sümerlerde icat olmuştu. Sınıf mücadelesi Sümer'le başlamıştı. İktidar burada derinleşmiş, gelişmişti. O halde tarih Sümer'le başlamıştı. Bütün bunlar insanlık tarihinin altın gelişmeleri biçiminde değerlendiriliyordu. Dikkat edelim şehir, sınıf, devlet, iktidar, erkek egemenliği çok büyük bir ilerleme olarak görülüyor. İnsanlık için gelişme olarak tanımlanıyor. Dolayısıyla uygarlık Sümer'le başladı deniyordu.

Sümer öncesi tarih ilkel tarih olarak görülüyordu. Neolitik topluma, klana toplum bile denmiyordu. İlkel topluluklar deniyordu. Klan yaşamı ilkel topluluk

yaşamı olarak tanımlanıyordu. Tarım-köy devrimi, neolitik devrim, kadın devrimi uygarlık olarak görülüyordu. Uygarlık öncesi barbarlık dönemi olarak değerlendiriliyordu. İktidar ve devlet sistemine bu denli bağımlılık vardı.

Sosyalist düşünce neden iktidar ve devleti bu kadar esas aldı, neden iktidar ve devlete bu kadar bağlandı? Tabii en çok sorulması, tartışılması, doğru cevap aranması gereken soru burası oluyor. Nitekim devletin bir baskı ve sömürü çetesi olduğunu tanımlayan da sosyalistlerdi. Bizzat Lenin ve Marks bu tanımlamaya ulaştı. Sosyalizmi devlet olmayan devlet olarak tanımladı. Devlet olmayacaktı. Oysa Sovyetler Birliği'nin sosyalizmi, reel sosyalizm en büyük devlet oldu. Hem de bütün boyutlarıyla en mükemmel devlet oldu. Hiçbir eksikliği, farklılığı olmayan bir devlet olarak kendini şekillendirdi. Bunu herkes biliyor, herkes de söylüyor.

Peki, bir yandan baskı ve sömürü çetesi diyeceksin, toplumun içinden çıkan ama toplumun üstünde yer alan, toplumdaki kopan, toplum üzerinde her türlü baskı, sömürü, egemenliğin, ayrımcılığın, eşitsizliğin kaynağı olan bir güç diyeceksin devlete, sosyalizmin ve de komünizmin devletin sönmesiyle gerçek anlamına ulaşacağını savunacaksın, böyle bir düşünce sistemin olacak, buna inanacaksın, bunu esas alacaksın ama ondan sonra da her türlü devletçi gelişmeyi olumlayacaksın, öveceksin, bir gelişme olarak göreceksin. Bir devleti yıkıp yeni bir devleti kurmaya devrim diyeceksin. Sosyalizmi en gelişmiş ulus devlet aracıyla gerçekleştirebileceğini sanacaksın, söyleyeceksin, inanacaksın. Özgürlüğü, eşitliği, paylaşımı, komünalizmi devletle gerçekleştireceğini iddia edeceksin. Baskı ve sömürü çetesiyle sömürsüzlüğe ve baskısızlığa ulaşacağını iddia edeceksin. Bu akıl alacak bir durum değildir.

Özellikle sosyalizmin Marksist-Leninist ekolünün en fazla ve en çok göze batan bir biçimde hata yaşadığı alan burası oluyor. Bu özellikle Rusya'da bir boyutuyla anlaşılıyor da. Küresel kapitalizmin, onun emperyalist aşamasının imha edici saldırılarıyla karşı karşıya gelince savunma gücü oluşturmayı, ordu kurmakta ve devlet örgütlemeye öngördüler. Ancak bu saldırılar bir devlet ve onun ordusuyla yıkılabilir dediler. Kızıl ordu örgütlenmesine öyle gidildi. Kızıl Ordu'nun abartılarak esas alınması öyle gelişti. Proletarya diktatörlüğü kavramı o temelde daha fazla yer etti ve Ekim Devrimi üzerinde geliştirilen sistem tarihin en büyük, en yoğunlaşmış, en bürokratik devletçi sistemi oldu. Bu tartışmasız bir gerçeklik. Şimdi bunun doğru anlaşılması, değerlendirilmesi gerekiyor.

Dikkat edilirse ister kapitalist hamle ile uygarlık başlatılsın, tarih başlatılsın, isterse Sümer'le tarih başlatılsın hepsi de devletleşmeyi esas alıyor. İktidar ve devlet sistemini tarih olarak görüyor. İnsanlığı, toplumları iktidar ve devlet olarak tanımlıyor. Tıpkı günümüzdeki ulus devletlerin yapmak istediği gibi bireyi, toplumu ulus devlet içinde eritiyor, ulus devlete bağlıyor. Devletsiz hiçbir

şey bırakmak istemiyor. Bu yanlıştır. Aslında bugünün ulus devletleri bunu en ileri düzeyde gerçekleştiriyorlar. Peki, sosyalizmi mi geliştiriyorlar, yoksa tam tersine sosyalizmi yok mu ediyorlar, bir sosyal varlık olarak toplumu ve bireyi tüketiyorlar mı? Kuşkusuz ikincisi doğrudur. Pratikte gerçekleşen ikincisi oluyor.

Demokratik uygarlık tarihi

Şimdi Önder Apo'nun geliştirdiği düşünce hem 19. yüzyıl hem de 20. yüzyıldaki sosyalist bakış açılarını, onların tarih anlayışlarını, tarih tezlerini eleştiriyor, doğru bulmuyor. Yeni bir tarih anlayışı, tarih tezi geliştiriyor. Demokratik uygarlık sistemi olarak tanımladığı düşünce sistemi aslında böyle bir yeni bakış açısını ifade ediyor. Bunu böyle görmemiz gerekir. Demokratik modernite hiç kuşkusuz kapitalist modernitenin alternatifi olarak geliştiriliyor. Fakat demokratik uygarlığı devletçi ya da tekelci veya merkezi uygarlığın alternatifi olduğunu, tam olarak öyle ele alındığını söyleyemeyiz. Evet, tekelci uygarlık oluştuktan sonra demokratik uygarlık onun alternatifi oluyor. Daha doğrusu aslında demokratik uygarlığın alternatifi olarak devletçi ya da tekelci uygarlık geliyor. Sümer'de bir uygarlık yarılması yaşanıyor. Önder Apo bunları net ifade ediyor. Sümer'de bir uygarlık yarılması yaşandığına göre demek ki önceden bir uygarlık var. Sümer'de yarıyor ve buradan tekelci-devletçi uygarlık ortaya çıkıyor, gerçek uygarlık sistemine alternatif olarak. Biz gerçek uygarlık sistemine aslında Demokratik uygarlık diyoruz. Başat insanlık tarihini Önder Apo demokratik uygarlık sistemi olarak tanımlıyor. Demokratik uygarlığın tarih anlayışı olarak ifade ediyor. Buna aslında uygarlık da diyebiliriz.

Türkçe çevirilerde bazı sorunlar yaşıyoruz. Çünkü Türk Dil Kurumunun (TDK) geliştirdiği Türkçe sözlüklerde kavramların çarpıtılması vardır. Örneğin en çok çarpıtılan kavramlardan bir tanesi de uygarlık kavramıdır. Uygarlık kavramını bu sözlükler Arapça 'medeniyet' kavramının Türkçesi olarak ifade ediyorlar. Arapça medeniyet kavramı da medine'den, yani şehirleşmeden geliyor. Şehir uygarlığı demek oluyor. Medeniyetin karşılığı olarak da Türkçesine uygarlık deniyor. Oysa Arapça böyle değildir. Arapça'da Türkçe olan uygarlığın Arapça karşılığı 'Hadara'dır. Yani medeniyet değildir. Medeniyet ise Arapça'da şehirleşmeyi ifade ediyor. Medine'den geliyor, şehir uygarlığı oluyor. Böyle olunca, uygarlık ve medeniyeti bir dil aynı ele alınca, o zaman medeniyet işte Sümer'de başladı. İktidar, devlet, şehirleşmenin merkezi oydu. Sınıflaşma orada oldu. O halde Aristo mantığıyla uygarlık da orada başladı gibi bir çıkarsamaya gidiyorlar. Bu yaklaşımlar doğru değildir.

Uygarlık özü itibariyle yerleşiklik, yani kültürün kalıcılılaşması anlamına geliyor. O da yerleşik toplumda gerçekleşebiliyor. Yerleşik toplum şehirleşme değildir. Ondandır önce tarım-köy devrimi var. Binlerce yıllık tarım-köy yerleşik toplumu var. İkinci bir hususu, son arkeolojik kazıların net bir biçimde ortaya çıkardığı

bir sonuç olarak buraya ekleyebiliriz. İlk şehir Uruk değildir. Yani tarihte ilk şehirler Sümerlerde kurulmadılar. Ondan çok önce de şehirler vardır. Hatta yeni bulgular M.Ö 15 bin yıllarında kurulmuş, yaşanmış şehir sistemlerinin olduğunu bize gösteriyor. Bu şu anlama geliyor; Şehirle sınıf, şehirle devlet, şehirle iktidar özdeğışiller. Devlet şehirde gelişti, bu doğru, sınıflaşma şehirlerde oluşuyor, bu da doğru. Şehirler devletleşmenin ve sınıflaşmanın zemini oluyorlar. Fakat şehir eşittir sınıf-devlet demek doğru değildir. Sınıfsız ve devletsiz şehirler de var. Sınıflaşma ve devletleşme olmadan önce kurulmuş, yaşanmış şehirler de var. Yeni arkeolojik kazılar bize böyle şehirlerin olduğunu, insanlığın bu tür şehirlerde devletsiz ve sınıfsız olarak yaşadığını net bir biçimde gösteriyor. Bu da oldukça önemli ve yeni bir durumdur.

Bu bakımdan uygarlığı, tarihi Sümer'le başlatmak, uygarlığı devletle özdeğıştirmek oluyor. Aslında toplumu devletle tanımlamak oluyor. Devletle toplumu birbirine karıştıyor o zihniyet, iç içe geçiriyor. Oysa toplum ayrıdır, devlet ayrıdır. Bunu tartışmaya bile gerek yok. Toplumun ne olduğunu da, devletin ne olduğunu da şimdi yeterince bilebilecek durumdayız. Demokratik uygarlık sistemi bütün bunlara açıklık getiriyor. Bu konuda yeni bulgu ve bilgilere dayanarak yeni bir tarih anlayışını tanımlıyor. İnsanlık tarihinin yüzde doksan sekiz kadarlık bölümünü klan toplumunun yaşadığı dönem olarak değeriendiriyor. Klan toplumunu kök toplum olarak ifade ediyor ve günümüzde de bütün toplumların içerisinde kök hücre olarak yaşanmaya devam ettiklerini belirtiyor. Klan toplumuna daha büyük bir anlam veriyor, yer veriyor. Tamamen politik ve ahlaki yapıda olduklarını belirtiyor. Doğal toplum, politik ve ahlaki toplumun esas olarak klan toplumunda yaşandığını ifade ediyor. Bunlar önemli yeni değeriendirmelerdir.

Yine esasta uygarlığın ya da demokratik uygarlığın ikinci dönemi olarak mezolitik ve neolitik dönemi tanımlıyor. Bunu M.Ö 20 bin yıllarından itibaren gelişen bir dönem olarak tanımlıyor. Önemli bir bölümünün anaerkil olarak yaşandığını ifade ediyor. Kadın devrimini bu dönemdeki gelişmelere dayandırıyor. Tarım-köy devrimi olarak bu dönemi tanımlıyor. Ve binlerce yıl yaşanan, klandan sonra klanın hareketliliğini aşarak toplumların yerleşik yaşama, tarım-köy toplumu olarak geçtiği binlerce yıllık uzun dönemi böyle tanımlıyor.

Önder Apo aslında büyük devrim neolitik devrimdir diyor. Tarım-köy devrimidir. Yani tarihin en büyük birinci toplumsal devrimini neolitikle gelişen kadın öncülüğündeki tarım-köy devrimi olarak tanımlıyor. İkinci büyük toplumsal devrimi sanayi devrimi olarak tanımladı. Tarım-köy devriminden sonra insanlığın yaşadığı ikinci büyük toplumsal devriminin sanayi devrimi olduğunu ifade etti. Sanayi devrimini böyle anlamlandırdı, tanımladı, değeriendirdi.

Sanayi devrimi ile kapitalizmi iç içe, eşit ele alan, aynıymış gibi gösteren

yaklaşımları eleştirdi, mahkum etti. Kapitalizm bir sömürü ve egemenlik biçimi, sanayi ise bir üretim, toplumsal yaşam biçimi. Kapitalizm sanayi devrimine, sanayi toplumuna dayanmış olabilir, onun üzerinde gelişmiş olabilir ki gerçeklik de zaten böyledir. Fakat bu şu anlama gelmiyor; sanayi toplumuyla kapitalizm bir ve eşittir, aynı şeydirler. Böyle aynılaştırmak kesinlikle yanlış. O kapitalizmi hiç anlamamak oluyor. Kapitalizme hiç hak etmediği, kendi bünyesinde taşımadığı özellikler kazandırmayı ifade ediyor. Böyle yanılgılara düşmemeliyiz. Bu bakımdan doğrulara ulaşmalıyız.

Devlet çerçevesinde gelişen uygarlıklar merkezi-tekelci uygarlıklar

Dikkat edilirse Önder Apo'nun geliştirdiği demokratik uygarlık sistemi, bu temeldeki tarihsel bakış açısı, tarih tezi de diyebiliriz buna, bütün tarihsel süreci yeniden değerlendiriyor. Mezolitik ve neolitik dönemde gelişmiş tarım-köy devrimini ve toplumunu demokratik uygarlık sisteminin ikinci büyük dönemi olarak tanımlıyor. Üçüncü dönem Sümer'le başlayan bu uygarlık sistemindeki yarılmadır. Burada bir yarılmanın olduğunu, Sümer'deki şehirleşmelere dayalı olarak sınıflaşmanın, iktidarlaşmanın, devletleşmenin, erkek egemenliğinin, ataerkilliğin ve hiyerarşinin iç içe, birbirlerini besleyici temelde ortaya çıktıklarını belirtiyor. Bu konuda şunlar eşzamanlıdır; sınıf, devlet, erkek egemenliği eşzamanlıdır. Erkek egemenliğine dayanan aile sisteminin bu dönemde geliştiği, günümüze kadar da bu temelde geldiği açık bir gerçektir. Burada yarılan, farklılaşan, ayrışan devletçi uygarlık oluyor. İktidar ve devlet sistemi oluyor. Yani Önder Apo, iktidar ve devleti tekelcilik olarak tanımlıyor. Buna tekelci uygarlık, merkezi uygarlık da diyor. Böyle bir ayrışma olunca tabii tekelci uygarlığın alternatifi olarak Demokratik uygarlık sistemi yaşanıyor. Üçüncü tarihsel dönem de bu dönemdir; Sümer'den günümüze kadar gelen dönem yani. Burada tekli uygarlık yok. Alternatifli uygarlıklar var. Birçok iktidar ve devlet çerçevesinde gelişen uygarlıklar merkezi-tekelci uygarlık sistemi olarak tanımlanıyorlar. Her alanda onun alternatifi olarak Demokratik uygarlık sistemi var. Topluma dayalı, demokratik toplum güçlerine dayalı, politik ve ahlaki toplum güçlerine dayalı olarak gelişen uygarlık yapılanmaları, aslında demokrasi mücadelesinin tümü demokratik uygarlık sistemi olarak ifade ediliyor. Bunu da Önder Apo üç temel çağda inceliyor. Birincisi, ilk çağ olarak tanımladığı dönem; Sümer'den başlayıp Roma'ya kadar gelen döneme ilk çağ diyor. İkincisi, Orta çağ olarak Avrupa'daki ve Ortadoğu'daki gelişmeleri, daha çok dine dayalı egemenlik sistemlerinin gelişimini ifade ediyor. Üçüncü olarak da yakın çağı tanımlıyor. Yani kapitalist modernite dönemi dediğimiz son 500 yıllık dönemi de yakın çağ olarak tanımlıyor. Daha ne kadar uygarlık sistemi haline gelip gelemeyeceği belli değildir. Kapitalizm hala bir modernite durumu, yani bir çağdır. Tarihsel misyonunu gerçekleştirebilmiş, tanımlayabilmiş değildir.

Demokratik uygarlığı bunlara alternatif olarak tanımlıyor. İlk çağda kölelerin

mücadelesini, yine köleleşmeye karşı mücadele eden, direnen, özgür yaşamak isteyen bütün klanları, kabileleri, aşiret topluluklarını, etnisiteyi, köleleşmeye karşı direnen, kölecilikten kurtulmak için mücadele eden kadın mücadelesini, her türlü tekelci-iktidarcı devlet sistemi dışında kalan, ona karşı mücadele halinde olan yapılanmaları demokratik uygarlık olarak ifade ediyor. Yine ortaçağda köle direnişlerini, kadın direnişini, köylü direnişlerini, etnisiteyi öngörüyor. Yakın çağda da kapitalizme karşı yine bu unsurlarla birlikte gündeme gelen ve bir rol oynayan, yeni mücadele olarak işçi sınıfı mücadelesi öne çıkıyor, gündemin ön saflarına geliyor. Tüm bunları demokratik uygarlık mücadelesi olarak, demokratik uygarlık gelişimi olarak tanımlıyor. Önder Apo'da böyle bir tarih anlayışı, demokratik uygarlık tanımlaması, demokratik uygarlık güçlerini ele alma durumu var.

İşte günümüzde tekelci kapitalist ulus devlet sistemine karşı olan, ona karşı mücadele eden tüm kesimleri aslında demokratik modernite unsurları, dolayısıyla demokratik uygarlık mücadelesi olarak ifade ediyor, tanımlıyor. Demek ki demokratik uygarlık sistemi böyle kapsamlı, klandan günümüze kadar gelen, tarihsel toplum çözümlemesi yapan, tarihsel toplum gelişiminin farklı dönemlerini bu biçimde tanımlayan yeni bir düşünce sistemidir. Demokratik uygarlık sistemine böyle bakmamız gerekiyor. Bu kadar bütünlüklü, tarihsel toplum gelişimini çözümleyen düşünce sistemi varsa, elbette ki bunu bir okul olarak tanımlayabiliriz. Bu sosyal bilime bir katkı ya da sosyal bilimin yeni bir bakış açısıdır. Dikkat edilirse tarihi kapitalizmle başlatan sosyal bilimlerden ayrılıyor. Yine tarihi Sümer'den başlatan sosyal bilimlerden de ayrılıyor. Yeni bir tarihsel toplum tanımlaması var. Dolayısıyla diğer sosyal bilimlerden kopmuş yeni bir sosyal bilim oluyor.

Elbette ki bunu böyle görmemiz, yeni bir sosyal bilim olarak ele almamız ve değerlendirmemiz gerekli ve bu düşünce sistemini esas alan eğitime de sosyal bilim okulu demeliyiz. Öğretiyi sosyal bilim öğretisi olarak tanımlamalıyız. Bu bakımdan bir Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi gerçeği vardır. Bunu Önder Apo'nun kendisi tanımladı. "Ben tarihsel olarak bir sosyal bilimci olarak tanımlanabilirim ve anlaşılabilirim, ele alınabilirim" dedi. Yani kendisini bir sosyal bilimci olarak tanımladı. Geliştirdiği demokratik uygarlık sistemini yeni bir sosyal bilim düşüncesi olarak ifade etti. Buna göre de yeni bir sosyal bilim akademisinin oluşturulmasını belirtti. Bütün çalışmaların böyle bir sosyal bilim akademisi temelinde yürütülmesini istedi ve böyle bir okul ya da akademinin bizzat kendi adıyla ifade edilmesini de kendisi öngördü. Yani Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi her alanda olmalı, kurulmalı, bütün özgürlükçü çalışmalar, sosyolojik tartışmalar, değerlendirmeler böyle bir okul bünyesinde, akademi temelinde yürütülmelidir dedi.

Kuşkusuz bu sosyal bilimin çok büyük bir bölümünü, temelini Jineoloji, yani kadın bilimi oluşturuyor. Kadın gerçeğini ve özgürlük sorununu, mücadelesini

bir devrim temelinde ele alarak tüm boyutlarıyla çözümleyen, değerlendiren düşünce sistemine Jineoloji, kadın bilimi diyoruz. Sosyal bilimin merkezini oluşturuyor. Çünkü Önder Apo, toplumsal yaşamın gelişiminde, insanın oluşumunda kadının belirleyiciliğini ifade ediyor. Önceki düşüncelerin çoğu kadının erkekten yaratıldığını söyler ve iddia ederken Önder Apo bu düşünceleri de eleştirdi. Çok çeşitli biçimlerde yaptığı incelemelere dayandırdı, tarihsel gelişmelere dayandırdı, kadının yaşamdaki etkinliğine, kadının yaratıcı, doğurgan özelliğine, biyolojik, fizyolojik varlığına dayanarak bu düşünceyi mahkum etti. Tersinin doğru olduğunu, ana unsurun kadın olduğunu, eğer birinin diğerinden yaratılma gibi bir durum varsa ancak erkeğin kadından yaratılmış olma durumunun daha doğru olabileceğini değerlendirdi. Jineolojiyi de tarihsel ve düşünsel olarak böyle bir bakış açısına oturttu.

Politik ve ahlaki toplumda da kadına böyle bir merkezi rol verdi. Demokratik sosyalizm mücadelesinde kadını öncü güç olarak gördü, tanımladı. Mücadelede, örgütlenmede kadın öncülüğünün böyle bir gelişmenin sağlanabilmesi için gerekli ve şart olduğunu değerlendirdi. Kadın özgürlük devrimini bütün özgürlükçü devrimlerin, gelişmelerin, toplumsal değişimin temeli olarak gördü. Sosyal bilimi değerlendirirken bu gerçekliği tabii dikkate almalıyız.

Ana gelişmeler Mezopotamya'da yaşanmıştır

Diğer yandan uygarlığın gelişiminde Mezopotamya'nın rolünü tabii önemli olarak değerlendirdi. Klan toplumu, yerkürenin değişik alanlarında gelişmiş olmasına rağmen tarım-köy devriminin geliştiği, yerleşik yaşama, klanın göçebe yaşamından tarım-köy yerleşik yaşamına geçişin, dolayısıyla ilk büyük toplumsal hamlenin, uygarlık gelişiminin merkezini Mezopotamya olduğunu ifade etti. Gerçekten de bütün bulgular, arkeolojik kazılar bunu gösteriyor. Farklı alanlarda da bu tür dönemlerin yaşandığını kabul etmek lazım. Fakat ana kanal Mezopotamya'dır. Ana gelişme Mezopotamya'da olmuştur. Diğerleri biraz tali, sınırlı olarak kalıyorlar. Büyük gelişme, yaygın gelişme Mezopotamya'daki neolitik devrimdir, tarım-köy düzenidir, uygarlık gelişimidir. Nitekim uygarlık yarılması da bu gelişmeyi takiben Aşağı Mezopotamya, yani Sümer'de, günümüzdeki Irak toprakları üzerinde gerçekleşiyor. Ve bütün bunlar da anlaşılırdır. Mezopotamya'nın hem yerleşik toplum gelişiminde, yani toplumsallaşma ve uygarlaşmanın bu düzeydeki gelişiminde hem de uygarlık yarılmasında iktidarcı-tekelci-devletçi uygarlığın ortaya çıkmasındaki merkezi belirleyici rolü Mezopotamya'nın önemini ortaya koyuyor. Tarihsel toplum gelişiminin merkezi kanalının Mezopotamya olduğunu gösteriyor.

Önder Apo bir de demokratik uygarlık sisteminde bunu değerlendiriyor, ki bu gerçekten yanlış değildir. Bazıları bunu eleştiriyorlar. Çok fazla Mezopotamyaacı ya da Ortadoğucu olarak görüyorlar. Kendini merkeze alma yaklaşımı olarak bunu değerlendirmeye çalışanlar da var. Bu tür görüşler yanlıştır. Önder

Apo'nun Mezopotamya'yı merkez yapmaya ihtiyacı yoktur. Öyle söylemekle de kazanacağı bir şey yok. Fakat şu bir gerçek: Önder Apo Kürt toplumunu esas aldı, inceledi, o toplum üzerinde bütün düşüncelerini ve eylemini geliştiriyor. Kürt toplumunun incelenmesi Önder Apo'yu böyle bir düşünce sistemine götürdü. Bu Kürt toplumu nedir, nasıl bir toplum, Kürt bireyi ve komünü nasıl oluşmuş, Kürt toplulukları nasıl yaşamışlar, nasıl toplumsallaşmışlar, tarih içerisindeki yerleri nedir? Bunu araştırma, inceleme, Kürt gerçeğini tarihsel olarak açığa çıkartma arayışı Önder Apo'yu böyle bir bakış açısına götürdü. Değerlendirmeye ve düşünceye ulaşmaya götürdü. Bunu böyle görüp anlamak lazım.

Gerçekten birey olarak da, toplum olarak da Kürtler niye diğer toplumlardan bu kadar farklılık ifade ediyorlar? Yine Kurdistan'a ve Kürt toplumuna bu kadar saldırı niye var? Ta Sümer'den bu yana hep saldırıya uğramış, uygarlığı, devletçi sistemi ele geçirmek isteyen bütün fatihler Mezopotamya'yı, dolayısıyla Kurdistan'ı işgal etmek istemişler, Kürtler üzerinde yüz yıldır inkar ve imha, yani soykırım zihniyeti ve siyaseti nereden doğmuş ve nasıl uygulanıyor? Neden dünyada hiçbir devlet ya da profesör, akademisyen, hiçbir din, ahlak buna karşı çıkmıyor, herkes bunu kabul ediyor ya da en azından sessiz kalıyor? İşte bunlar bu sorulara cevap ararken ulaştığı düşünceler oluyor. Bunlar da bugünkü Kürt gerçeğini anlamak ve onu değiştirmek için mücadele eden, yola çıkan ve böyle bir mücadeleye Önderlik eden, mücadelenin bütün zorluklarını yaşayan bir Önder kişilik için bu sonuçlara ulaşmak anlaşılır bir durumdur. Böyle görülmesi gerekiyor. Farklı yaklaşımlar, farklı anlayışlar doğru değildir. Bir merkez yapma durumu yoktur. Oradan kazanılacak bir durum da yoktur. Ama hakikate erme, gerçeği bilince çıkarma çok önemli. Bugünü doğru anlayıp yarını başarılı ve doğru kurabilmek için geçmişin de doğru ve bütünlüklü anlaşılması şart. İşte böyle bir geçmiş arayışı içerisinde Önder Apo'nun ulaştığı düşünce sistemi bu oluyor ki bunu anlamak lazım. Dar yaklaşımlarla ret etmek yerine gerçekten de demokratik uygarlık sistemini bilince çıkartmak, anlamak, bu temelde bu düşünce sistemini inceleyen ya da bu düşünce sistemini ifade eden sosyal bilimi tarihsel ve güncel toplumsal gerçekliğe uygulamak, gelecek mücadelesini böyle bir düşünce sistemine dayandırarak yürütmek en doğrusudur ve kazandırıcı, sonuç alıcı olanıdır.

Bu düşünce sistemi, demokratik uygarlık düşüncesinin ortaya koyduğu sosyal bilim, tarihsel olarak oluşmuş insanlık düşüncesinin en son ve en bilimsel, gerçeğe en yakın sentezidir. Önder Apo'nun düşünce sisteminin böyle büyük bir sentezleme olduğunu da bilmek ve kabul etmek gerekir.

Dikkatle incelenirse Önder Apo'nun düşünce sisteminde bir şeyleri baştan esas alan, doğru olarak gören, bir şeyleri de tümünden karşısına alıp reddeden bir yaklaşımı yoktur. Mitolojiden bu yana, insanlığın oluşumundan bu yana geliştirdiği bütün düşünce sistemlerine değer biçen, saygıyla yaklaşan, onları

bütünlüklü ele alan, değerlendiren, insanlığa hizmet etmiş olan ve hala hizmet eden yanlarını değer biçip alırken, hizmet etmeyen, toplumdan kopan, iktidar ve devlet sistemine, tekelciliğe hizmet eden, hakikatle çelişen yanlarını da eleştirip aşan, böylece bütün olumlulukları, yani toplumla bağlı ve toplumsal varlığa, özgürlüğe, toplumsal hakikate, iyiliğe, doğruluğa, güzelliğe hizmet eden yanlarını alıp bunların sentezlenmesiyle oluşturulan bir düşünce sistemi olarak demokratik uygarlık sistemini esas alıyor. İşte yeni sosyal bilim ya da Apocu sosyal bilim bu düşünce sistemini ifade ediyor. Bunun da bir okul olarak görülmesi, tarihsel toplumun böyle bir düşünce temelinde ele alınıp değerlendirilmesi bizi gerçeğe daha çok yaklaştırıyor, doğruları bulmamızı ve daha doğru bir gelecek öngörerek planlayıp, başarılı mücadele etmemizi sağlıyor.

Yeni sosyalizm anlayışında devrimci öncü anlayışı nedir? Demokratik Modernite partisinin demokratik, ekolojik ve kadın özgürlüğü temelli bir toplum inşasındaki görevleri nelerdir?

Önder Apo demokratik sosyalizm çizgisinin düşünsel olarak geliştirilme alanını sosyal bilim akademisi, bu çizginin eğitim, örgütlenme ve eyleme dönüştürme alanı olarak da parti öncülüğünü tanımladı. Dolayısıyla yeni paradigmanın, “Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigması”nın hayata geçirilmesinde de parti öncülüğünü gerekli gördü. Yani hiçbir şekilde öncülüğü reddetmedi. Fakat reel sosyalizmdeki öncülük tanımlamasını da değiştirdi. Yeni bir öncülük tanımlaması geliştirdi.

Eskiden derlerdi; “filozoflar dünyayı tanımaya, anlamaya çalışırlar, devrimciler ise dünyayı değiştirmeye çalışırlar.” Dikkat edilirse Önder Apo hem dünyayı tanımaya, anlamaya çalışan ve hem de onu değiştirmeye çalışandır. Demek ki hem filozof hem devrimci oluyor. Bu gerçekliği net olarak görmemiz gerekiyor. Buna göre Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi sistemini ele almamız lazım. Sosyal bilim akademisi gerçeğini basit ele almamak lazım, ona dar ve sınırlı kesinlikle yaklaşmamak gerekir.

PKK’de parti öncülüğünde yeni bir değişim-dönüşüm yaşandı

Evet, tarihte yaşanmış, rol oynamış sosyal bilim akademilerinin bir devamı olarak görmek gerekiyor kuşkusuz. Fakat tabii onların bir tekrarı, benzeri değil, yeni bir düşünce ile ortaya çıkan yeni bir sosyal bilim okulu, Abdullah Öcalan Sosyal Bilim Akademisini böyle tanımlamamız ve buna göre zihniyet oluşumuna, düşünsel gelişimine ve değişimine önem vermemiz gerekir. Önder Apo’yu böyle bir düşünce gücü olarak görmemiz, anlamamız ve anlamaya ve özümsemeye çalışmamız lazım. Böyle olmazsa yanlış yaparız. Dar ya da parçalı yaklaşırsak doğru anlayamayız. Kuşkusuz bütün düşünsel akımların günümüzdeki bir sentezidir ama aynı zamanda da yeni bir düşünce sistemidir.

Yani önceki düşünce akımlarından kopuk ele alamayız. Ama onların sıradan bir tekrarı olarak da göremeyiz. Öyle yaklaşırsak baştan yanlış yapmış oluruz. Önder Apo'yu zihniyet olarak, düşünce yapısı olarak doğru anlayamayanlar, Önder Apo'nun geliştirdiği pratiğin tarzını, üslubunu, temposunu, onun partisini, gerillasını, kadın ve gençlik örgütlerini, toplumsal hareketini, kitle hareketini de doğru anlayamazlar, demokratik-siyasi mücadeleyi doğru tanıyamazlar ve başarıyla da örgütleyip yürütemezler. Bu gerçekliği bilmemiz gerekir.

Bu temelde yeni paradigmayla birlikte PKK'de parti öncülüğünde yeni bir değişimin-dönüşümün yaşandığı bir gerçek. İktidarcı ve devletçi paradigmadan çıkarak parti öncülüğümüzün yeni bir paradigma, Demokratik-Ekolojik-Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigmasını esas alan bir parti haline geldiği kesin. Yani devlet odaklı, iktidar endekli bir parti değildir günümüzün PKK ve PAJK'ı. O paradigmayı kesinlikle reddediyor, aşılıyor. Onun yerine kadın özgürlüğünü ve ekolojiyi esas alan demokratik-toplumcu bir paradigmayı öngörüyor. Bu yeni bir öncülük, yeni bir partidir. Fakat demokratik sosyalizmin başarıyla pratikleştirilebilmesi için de böyle bir parti öncülüğü kesinlikle gerekiyor. Yani yeni paradigmayla donanmış yeni parti demokratik sosyalizmin hayata geçirilmesinde, demokratik-ekolojik-kadın özgürlüğü mücadelesinin başarıyla yürütülmesinde kesinlikle gerekiyor. Böyle bir toplum inşasının öncü gücü olarak da gerekli oluyor. Bunu böyle ifade etmemiz gerekir. Yani beden-ruh, madde-bilinç ilişkisi gibi bir şeydir. Nasıl ki demokratik toplum inşası bedense demokratik sosyalizm onun ruhu, demokratik toplum inşası maddeyse demokratik sosyalizm onun bilinci, anlam gücüdür. Böyle değerlendirmemiz lazım.

Parti ruh, KCK bedendir

Partiyi bu noktada nasıl tanımlayacağız? Parti hem bu düşünce gücünü en iyi anlayan, özümseyen, en derin ve bütünlüklü biçimde bu düşünce sisteminin bilincine varan, kendini bu temelde eğiten hem de bu düşünce sistemini başarıyla eğitime, örgütlenmeye ve eyleme dönüştüren güçtür. Parti öncülüğünü yeni dönemde böyle tanımlamamız lazım.

Dikkat edilirse görev ve sorumluluğu ne oluyor? Eğitim, örgütlenme ve eyleme geçirme oluyor. Böyle tanımlayabiliriz. Burada da temel farklılıklar vardır. Örneğin reel sosyalizmde parti öncülüğü, iktidar ve devlet odaklı parti öncülüğünün devrimde görev ve sorumluluğu neydi? Eğitimdi, örgütlemeydi, eylemdi, İktidarı almak, devlet kurmak ve onu yönetmekti. Sonuçta Sovyetler Birliği'nde parti ve devlet neredeyse özdeşleşti. Parti ve devlet yönetimi aynı kişilerden oluşur hale geldi. Parti devletin yönetim aygıtı olarak esasta rol oynadı.

Şimdi demokratik sosyalizmde kesinlikle böyle olmayacak. Parti öncülüğüyle Demokratik Konfederalizmin ilişkileri reel sosyalizmdeki parti-devlet ilişkileri gibi

olmayacak. Demokratik Konfederalizmi KCK olarak tanımladı Önder Apo. En azından Kurdistan'daki örgütsel somutlanışı KCK oluyor. Dolayısıyla PKK-KCK ilişkileri reel sosyalizmdeki gibi, Sovyetler Birliği'ndeki gibi parti-devlet ilişkisi biçiminde olmayacak. Bunu böyle net ifade etmemiz lazım. Bu ayrımı Önder Apo da ortaya koydu. Parti ruh, KCK bedendir dedi. Bilinç olarak, öncülük olarak partiyi tanımladı. Yeni rol ve görevini, misyonunu belirledi. Bu konuda ortaya koyduğu en somut hususlar eğitim, örgütlenme ve eylem oldu.

Yani biz yeni dönemde parti öncülüğünün görevleri nedir diye sorarsak iki boyutta bunu tanımlamamız lazım; Birincisi, Demokratik Sosyalizmi, onun zihniyet ve düşünce yapısını bütünlüklü olarak anlama, özümseme, yaşamı, olay ve olguları sürekli bu temelde gelişmeye tabi tutarak toplumun önünü açma, aydınlatma, bir aydınlanma hareketi olarak sürekli rol oynama, görev ve misyon yerine getirme olarak tanımlayabiliriz. İkinci görev ise demokratik sosyalizm çizgisini eğitim, örgütlenme ve eyleme dönüştürme. Bu konuda tabi eğitim çok önemlidir. Önder Apo'nun yaşam ve mücadelesinde belirleyici unsur eğitimdir. Pratik alan olarak değerlendirdiğimizde gelmiş geçmiş en propagandacı olarak Önder Apo'yu tanımlayabiliriz. Propaganda eğitim yöntemi olarak ele alınıyorsa bu durumda en güçlü eğitimci, en güçlü propagandacıdır. Bunu yazarak yaptı, konuşarak yaptı, yaşayarak yaptı. Bir hava, moral güç yaratarak bu rolü ve misyonu pratikte yerine getirdi. Önder Apo'ya en güçlü silahın nedir diye gazeteciler sorduğunda hiç tereddüt etmeden "dilimdir" dedi. Yani iyi bir konuşmacı, iyi bir propagandacı olduğunu ifade etti. Bütün çalışmalarını eğitime dayandırarak yürüttü. Kendi çıkışını, kendini eğitmeye dayandırdı. Sömürgeci-soykırımcı zihniyet ve siyasetten kendini eğiterek kopardı. Kendisine katılımları ve alternatif yaşamı da tamamen eğitime dayanarak yarattı. Başat olan çalışma sistemi hep eğitim oldu. İlk günden bugüne kadar hep eğitimi esas aldı. Kendini eğitime, çevresini eğitime, partiyi eğitime, gerillayı eğitime, kadın ve gençlik hareketlerini eğitime, bütün bir halkı ve giderek bütün bir insanlığı, halkları eğitmeye kadar götürdü.

Bütün görevleri eğitim temelinde başardı. Reel sosyalizme yönelttiği en temel eleştirilerden birisi de toplumu eğitmedeki zayıflığı, kendi insanını yaratamama, eğitememeydi. En önemli bir eleştirisi de oydu. Kendi insanını eğitemezse, doğru kadrosunu yaratamazsa, toplumu kendi düşünceleriyle eğitemezse, sadece maddi güçle, yasaklarla, siyasi-askeri yönetimle sosyalizmin kurulamayacağını, reel sosyalizm pratiğinin esasta bunlara dayandığını, bunun da başarısız olduğunu net bir biçimde ortaya koydu. Kendi farkını da bu temelde oluşturdu. Neydi bu? Her işi eğitimle yapmak, eğitime dayandırmak, yani insanların bilincini, düşünce yapılarını, zihniyet yapılarını, duygu ve düşünce sistemlerini değiştirerek onlara demokratik sosyalist düşünceleri, özgür birey demokratik komün zihniyetini aşilayarak ancak demokratik sosyalizm mücadelesinde başarılı olacağını ifade etti. Bunu pratiğiyle de kanıtladı. Kendi pratiğini değerlendirirken de en çok eğitim sistemi üzerinde durdu; Acaba

nerede hata yaptık diye sordu. Örneğin kadro ve halkı eğitimde çok genel bir eğitim yapmıştı. Fakat Savunmalarında vardır; “daha özgün, daha dar ama bu işi daha iyi anlayan, özümseyen, daha derinleşmiş zihniyet yapılarına ulaşan kadro eğitimlerini esas almakta yetersiz mi kaldım” diye bir özeleştirel yaklaşım ortaya koydu. Bu çok önemlidir. Yine de daha güçlü bir başarının yolu olarak eğitim sisteminde değişiklik, yenilik yapmayı öngördü. Kendi eksikliğini yine de eğitimde, eğitim çalışmalarında arayıp bulmayı öngördü.

Önder Apo gerillayı geliştirmek için büyük çalışmalar yürüttü

Demek ki parti çalışmalarında ya da demokratik sosyalizm mücadelesinde, onun pratikleştirilmesinde birinci ve en temel çalışma olarak eğitimi görüyor Önder Apo. Bu bir gerçek. Öncelikle bu gerçeği iyi bilmemiz, görmemiz, anlamamız gerekir. İkincisi örgütlenmedir tabii. Örgütlenme ise Önder Apo’da tekil değildir. Ağ örgütlenmesi diyor. Bin bir türlü örgütlenme olarak tanımladı. Örneğin Demokratik Konfederalizmi ağ örgütlenmesi, iç içe geçmiş ve birbirlerini tamamlayan binlerce örgütsel sistem olarak öngördü. Parti örgütlenmesini mesela çok önemsendi. Öncü parti örgütlenmesine çok önem verdi. Onun bilincine, eğitimine, onun demokratik sosyalizmi eksiksiz hayata geçiren, yaşayan ilke ve tarzlarına, onun komünal yaşam ve kolektif çalışma düzenine, Partide kadın özgürlük çizgisinin bir temel çizgi, bilinç olarak gelişmesi ve bütün geriliklerden, gericiliklerden, egemenlikçi düşüncelerden kurtulmanın aracı olarak görülmesi ve benzeri hususları hep temel veriler olarak aldı. Dolayısıyla parti örgütlülüğünü, öncü örgütlülüğü her şeyin, bütün pratiğin yaratıcısı olarak öngördü. Parti örgütlenmesine bir araç olarak ele alsa da bu düzeyde rol biçti, önem biçti. Onun ilkeleri, eğitimi ve gelişimi üzerinde bu denli durdu. Partinin en çok somutlaştığı alan olarak gerilla örgütlenmesi üzerinde durdu. Gerillayı geliştirmek için büyük çalışmalar yürüttü. Hem düşünsel yoğunlaşma, hem eğitim, hem pratikte yönetim olarak gerçekten de gerilla üzerine titredi diyebiliriz.

Kurdistan’da fedai çizgisindeki bir gerilla gelişiminin sağlanmasını Önder Apo ortaya çıkardı, yarattı. Önder Apo’nun tarzı, üslubu, temposu yarattı. Başka hiçbir güç yaratamazdı. Bir de iradesi, iddiası, dirayeti yarattı. Bunlar çok önemli. Her türlü zayıflık, geri çekilme, hata yapma, kayba yol açmaya karşı dirayetle doğruyu geliştirmede ısrarlı oldu, inatçı oldu, sabırlı oldu, mücadelecisi oldu. Her türlü zorluğu göze alarak mücadele etme iradesini her zaman gösterdi. Bunlar çok önemli hususlardı. Böyle bir irade oluşumuna, gelişim gösterilmesine kesinlikle Kurdistan’daki gerilla gelişimi açısından ihtiyaç vardı.

PKK bir kadro partisi olarak kuruldu

Diğer örgütlenmeler için de toplumun eğitimini, örgütlenmesini baştan itibaren esas aldı. Önderlik ortaya çıktığında, kendisi bir devrimci militanken çevresinde

arkadaşları, sempatzanları vardı. Apocu grup bir ideolojik grupken, bir kadro topluluğu iken hep aday sempatzanlarla birlikte vardı. Gençlik grubu haline böyle geldi. Evet, PKK bir kadro partisi olarak kuruldu ama onun bir de kitlesi vardı. Kurulduğu andan itibaren sempatzanı, taraftarı olan, köyde, şehirde, kadın, genç, emekçi, köylü olarak kadrolardan binlerce daha fazla, kat kat fazla sempatzanları, kitlesi vardı. Dolayısıyla partiyi dar kadro olarak görmememiz lazım. Bir boyutuyla parti örgütlenmesi dar kadro örgütlenmesidir. Ama parti tüzüğünde de vardır, parti kadrosu şu ölçülerle oluşur diyor ama parti sadece kadrolardan oluşmuyor. Onun bir de sempatzanları, yurtseverleri var, taraftarları var. Milyonlarca insana ulaşan gerçekliği var. Toplum örgütlenmesini böyle ele aldı.

İkinci partileşme döneminde ERNK olarak, Ulusal Kurtuluş Cephesi olarak tanımladı ve bu örgütlenmeyi geliştirdi. Kitle örgütlenmelerini; kadın, gençlik, işçi kitle örgütlenmelerini onun içinde geliştirdi. Üçüncü dönemde bunu KCK olarak ele aldı ki genel bir sistem haline getirdi. Sadece bir toplumsal hareket değil, örgütlenmiş, kendi yaşamı hakkında söz sahibi olan, özgür yaşam iradesini gösteren, kendi yaşamını planlayan, yöneten bir demokratik toplum olarak, demokratik ulus olarak KCK'yi tanımladı, öngördü. İşte bunun içinde kadın örgütlülüğüne daha özerk, özgün yer verdi. Kadın örgütlülüğü üçüncü Kongre'den, yani 1987'den itibaren önce bir kol örgütlülüğü olarak başladı. Sonra doksanların ortasında bir kadın gerillalaşmasını, Özgür Kadın Birliklerini geliştirdi. Kadın örgütlülüğü olarak öngördü. Komploya giden süreçte de bunu partileştirmeye çalışıyordu. Kadın kurtuluş ideolojisini ilan etti. Öyle bir ideolojik varlık etrafında kadın partileşmesini öngördü.

Paradigma değişimi temelinde kadın partileşmesini, kadın savunmasını, kadın kitle örgütlenmesini, kitle çalışmalarını daha somut olarak isimlendirdi, tanımladı. Benzer şeyi kendi özgünlüğünde gençlik örgütlülüğü için yaptı. Kadın ve gençliği demokratik ulus inşasının örgütsel, eylemsel öncüleri olarak tanımladı. Demokratik konfederalizmi de ağ örgütlenmesi biçiminde ifade etti. Yani bu biçimiyle demokratik toplumu, demokratik konfederalizmi, demokratik ulusu örgütlü toplum olarak tanımladı. Bin bir türlü örgütle iç içe geçmiş, bilinçlenmiş, eğitilmiş, örgütlenmiş yapı olarak değerlendirdi.

Tabii bir de bu örgütlülük bürokratik değildir. Eğitim örgütlenmeyi geliştirir. Eğitimsiz örgüt olmaz. PKK'de parayla çalışma yoktur. Son zamanlarda bunu bazıları içimize sokmaya çalışıyorlar. O paralı çalışma çizgisi küçük-burjuva çalışma çizgisidir. KDP-YNK çizgisidir. Kurdistan'da da denenmiş olan o küçük-burjuva örgütlerin çizgisidir. PKK'de gönüllü çalışma, fedaice çalışma esastır. Yurtsever de öyle çalışır, taraftar da devrimci mücadeleye öyle katkı sunar, profesyonel kadro da o çizgiyi esas alır. Fedailik, fedakârlık, gönüllü çalışma, hizmet PKK'nin kadrosundan kitlesine kadar, taraftarına kadar her yerde esastır.

Temel ölçüdür. Bu konuda da yanlış anlama olmamalı. Bunu sağlamanın temel aracı da eğitimidir tabii. İnsanların zihniyet yapılarını, düşüncelerini değiştirdikçe sen örgüte katar, örgütlendirir, eyleme çekersin.

Şimdi diğer bir boyut olarak da örgüt eylem içindir. Demokratik sosyalizmde bürokratik örgütlenme yoktur. Önce örgüt kur, sonra o örgüte görev bul, görev belirle, görev planlama yoktur. Tersine Önder Apo'nun geliştirdiği demokratik sosyalizmin örgüt ve eylem çizgisi kesinlikle fonksiyoneldir, devrimcidir. Yani önce görevleri belirleyeceksin, sonra o görevlere göre insan eğitecek, o görevleri başaracak insanları görevlendireceksin. Görev bitti mi, yeni görevler ortaya çıkarsa örgüt de o görevlere göre yenilenecek, kendini değiştirecek, yeniden yapılandırılacak. Bunun tersi bürokrasidir. Öyle olmazsa bürokrasi doğar, bürokratik örgüt doğar. "Haydi şu eylemi yap" denildiğinde ve örgüt o eyleme göre değilse yapamaz o zaman. Dolayısıyla örgüt eyleme göre şekillenmez, eylem örgüte göre şekillenir. Örgüt olur, yapacağı işi, eylemi örgüte göre belirlersin. Çizgi örgüt haline gelir. Bu tür örgütçülük, bürokratik örgütçülük çok yanlıştır. Devrimci ve fonksiyonel değildir.

Demokratik sosyalizmin örgüt çizgisi kesinlikle fonksiyoneldir, devrimcidir. O da ne demektir? İşe göre, devrimci göreve göre, eyleme göre örgütün şekillenmesidir. Kadronun, kitlenin, yurtseverin devrimci görevlere göre, eyleme göre eğitilmesi ve o temelde bir örgütlülük içine alınmasıdır. Bu bakımdan eylem, pratik esastır PKK'de. Onun başarıyla gerçekleşebilmesi için örgüt, örgütün sağlam durabilmesi için bilinç, irade, eğitim gereklidir. Ama eğitim de, örgütlenme de eylem içindir, pratik içindir. Eylemi sadece silahlı eylem olarak görmemek lazım. Her türlü siyasi-demokratik eylemliliği düşünmek gerekiyor.

Yine eylemi sadece yıkıcılık olarak, başkalarını reddetme olarak da görmemek lazım. "Eylemin daha büyüğü yapıcılıktır" dedi Önderlik. Demokratik eylemlilikte en önemlisi pozitif eylemcilik, yapıcı eylemciliktir, inşa edici eylemciliktir. PKK eylemciliğinde pozitif eylemcilik, yapıcı eylemcilik, inşacılık, yaratıcılık esastır, öndedir, çok daha güçlüdür. Eylemi bir de bu yönlü ele almak, anlamak gerekir.

Halkın yönetimi pratikte gerçekleşmelidir

PKK'nin ya da demokratik sosyalizmde parti öncülüğünün, yeni öncülüğün yönetimdeki rolü ne olacak? Yönetim kuşkusuz halkın iradesi oluyor. Günlük işlerinin düzenlenmesidir. Burada eğitilmiş ve örgütlenmiş halkı, toplumu görmek, kadını ve genci görmek daha önemli. Halkın kendi kendini yönettiği sisteme demokratik sistem deniliyor. Demokratik konfederalizm sürekli özgür ve eşit, adil seçimle gelen ve seçenler tarafından geri alınan yöneticilerden oluşuyor. Bu da halkın kendi kendini yönetmesidir. Parti öncülüğünün bu yönetime sadece güç vermesi, destek vermesi vardır. Toplum, insanları bunun

için eğitip örgütlemesi, yönetimde tecrübe kazandırması, sorunların çözümüne yardımcı olması vardır. Reel sosyalizmdeki gibi yönetimin tümünü kendi eline alması, halk adına halk yönetimi oluşturması anlayışı yoktur. O da bir küçük-burjuva anlayıştır. Kemalistler de, Suriye ve Irak'ta Baasçılar da kendilerini öyle tanımladılar. Reel sosyalizmde de parti öncülüğü kendini öyle tanımladı. Kendi yönetimini halk yönetimi olarak ifade etti. Bu anlayış doğru değildir. Halkın yönetimi sözde olmamalı, pratikte gerçekleşmelidir. Dolayısıyla parti eğitip örgütleyerek, ön açarak, aydınlatarak, tecrübe kazandırarak, yardımcı olarak halkın kendi kendini eğiteceğine inanmalı, eğitilmiş, örgütlenmiş topluma, halka güvenmeli, eksiklikler, hatalar ortaya çıktığında bunun eleştiri-özeleştiriyle giderilebileceğini öngörerek yönetime böyle yaklaşmalıdır. Doğru olan budur. Henüz bunlar yeterince pratiğe geçebilmiş değil. Birer teorik varsayım ya da öngörü olarak ifade ediyoruz. Geçmişte pratik yapmış hareketlerden, pratiklerinden çıkarttığımız dersler olarak ifade ediyoruz.

Parti öncülüğü, gerilla eylemliliğinde somutlaştı

Yine PKK'nin elli yıllık mücadelesinin yarattığı tecrübenin içerdiği derslere dayalı olarak bunları belirtiyoruz. Yeni paradigmanın özelliklerine, içeriğine, özüne dayanarak bunları ifade ediyoruz. Kuşkusuz şunu belirtelim: Önder Apo "Halk örgütlendiği kadar vardır" dedi. Örgüt de eylemle oluşur. Lenin ve diğer bütün sosyalistler şunu kabul ediyorlardı; Topluma bilinç dışarıdan götürülür. Devrimci aydınlar tarafından götürülür. PKK de Kurdistan'da bir aydın gençlik hareketi olarak doğdu. Parti öncülüğü bir aydın gençlik hareketi olarak doğru gelişti, hayat buldu. Dolayısıyla toplumu eğitmeyen, örgütlemeyen, eyleme seferber etmeyen, eyleme çekmeyen, eylemde yönetmeyen bir güce parti, parti öncülüğü denemez. Kesinlikle kendini dönemin ve çizginin gerektirdiği görevler düzeyinde örgütlü ve eylemli kılmayana devrimci öncülük denmez. Ne öncü parti öyle olur, ne öncü kadro öyle olur. Onun için kadroyu "örgütlü ve eylemli kılınmış hakikat" olarak tanımladı Önder Apo. Örgütlü kılınması eğitilmiş olduğunu ifade ediyor ve eylemli kılınmasını gerektiriyor. Fikir-zikir-eylem birliğini, düşünce ve pratik bütünlüğünü buna göre tanımladı, ifade etti.

Dolayısıyla pratikleşmeyen, düşünceyi, devrimci görevleri zamanında pratiğe geçiremeyen parti öncülüğü, kadro öncülüğü olamaz. Ona oportünizm denir. Geçmişte de sosyalistler o duruşu oportünizm olarak tanımladılar. Şimdi demokratik sosyalizmde de pratikleşmeyen duruşlar oportünizmdir tabii. Fakat diğer yanı sıra sadece örgütü, eylemi, yönetimi kendisi olarak gören, halkı eğitmeyen, örgütlemeyen, toplumdaki kopan, kendini toplum yerine koyan, toplumun demokratik yönetimi yerine kendi yönetimini koyan yaklaşımlar doğru değildir. Demokratik sosyalizmin parti öncülüğünün yaklaşımı kesinlikle değildir. Böyle de olmamalıdır. Toplumdan kopukluk olmaz. Toplumun yerine kendini koyma olmaz. Halk adına kendini yönetici yapmaya demokratik halk yönetimi

denmez.

O halde demek ki demokratik toplum inşasında partinin görevleri ya da parti öncülüğünün görevleri böyle eğitim, örgütleme ve eylem olarak somutlaşıyor. Fakat burada doğru anlayışlar önemli. Tabii parti öncülüğüyle birlikte gerillanın da hala bizde bir öncülük rolü var. Şimdiye kadar çok daha fazla vardı. İkinci partileşme döneminde parti ve gerilla bir oldu. Parti öncülüğü, gerilla örgütlülüğü ve eylemliliğinde somutlaştı. Şimdi de hala kısmen öyledir. Dolayısıyla öz savunmanın da Kurdistan'da öncülük rolü var. Neden? Çünkü soykırım altındadır da ondan. Savunma soykırıma karşı yapılıyor. Bu da en temel ideolojik duruş oluyor.

Diğer yandan hem ideolojik, esas olarak da örgütsel öncülükte kadın ve gençlik hareketlerinin rolü var. Kadın ve gençlik rol oynuyor. Demokratik toplum inşasının, demokratik konfederalizmin geliştirilmesi, halkın kendi öz yönetiminin ortaya çıkartılmasının temel öncüleri olarak kadın ve gençlik hareketleri rol oynuyor. Öncülüğün bir de bu boyutu var. Bütün bunları öncülük kapsamı içerisinde ele alıp değerlendirebiliriz.

20. yüzyıl devrim teorilerinde devrimci özne sorunu ve nesnel koşulları olgunlaşmış coğrafyalar, siyasi strateji ve taktiklerin geliştirilmesinde merkezi bir öneme sahipti. Demokratik Modernite teorisinde bu devrimci özne kavramına nasıl yaklaşıyor?

Belirtilen soruya cevap vermeden önce kısa da olsa devlet ve devrim kavramlarına biraz açıklık getirmek gerekiyor. Devletin ne olduğunu, nerede, ne zaman ve nasıl ortaya çıktığını, uygarlık gelişimi açısından ne anlam ifade ettiğini ve nasıl bir güç ya da kurum olduğunu biraz ortaya koyduk. Devlet, aşağı Mezopotamya'da Sümer sistemi içerisinde toplum içinden doğan ama toplum üzerinde yer alan, kısaca baskı ve sömürü çetesi olan örgütlü bir güçtür. Aslında uygarlık yarılmasını ifade ediyor. Uygarlık gelişiminde bir sapmaya da tekabül ediyor.

Özü itibariyle uygarlığın demokratik karakterinden bir sapmayı, uzaklaşmayı, ona karşı alternatif tekelci-merkezi uygarlığı geliştirmeyi içeriyor. Söz konusu devletçi gelişmenin Kapitalist Modernite döneminde ulus devlet halini aldığını, ulus devletlerin de devletin en kurumlaşmış, en örgütlü, topluma en çok savaş açan, en diktatoryal sömürücü biçimi olduğunu belirtebiliriz. Aslında ulus devletlerde faşist karakter belirgindir. Az çok bütün ulus devletler faşist karakterlidir. Bunu da bilmek ve eklemek lazım.

Şimdi buradaki soru; neden sosyalistler devleti, onun özellikle de ulus devletçi aşamasını sosyalizmi kuracak, inşa edecek temel araç olarak benimsiyorlar?

Bu anlaşılır değildir. Devlet büyüdükçe ve derinleştikçe bu faşizm oluyor. Yani sosyalizm olmuyor. Diktatörlük boyutu öne çıkıyor. Baskı ve sömürü karakteri artıyor. Böyle bir araçla nasıl devrim yapılabilir, ya da sosyalizm gibi özgürlük, eşitlik, paylaşım ilkeleri hayata geçirilebilir, anlaşılır değildir. Bunun böyle olamayacağı açıktır. Denebilir ki bunu zaten reel sosyalizm de kabul etmedi. Komünizme geçişi devletin sönmesi olarak ele aldı, değerlendirdi. Fakat dikkat edilirse komünizme geçtik dedikleri dönemde devlet sönmedi. Evet, Sovyetler Birliği kendi çelişkileri nedeniyle çöktü ama oradan devletin sönmesi, devletsizlik, demokrasi, demokratik komünalizm ortaya çıkmadı. Tersine bugün Rusya'da ve çevresinde neyin yaşandığı ortadadır. Dört dörtlük burjuva ulus devletler hem de en pespaye biçimde mafya devletleri denen yapıda ortaya çıktılar. Reel sosyalizmden geriye kalan devlet gerçeği budur.

O halde bu biçimde sosyalizmin ulus devletle inşa edilip de sonunda devletin sönme durumu gerçekleşmemiştir. Hala onu savunmak, öyle olacağını varsaymak, o beklenti içinde olmak, ona göre hareket etmek anlamlı değildir. Öncelikle bu gerçeği görüp ondan vazgeçmek gerekiyor. Bu soru açısından neden devlet üzerinde bu kadar durma gereği duyduk? Diğer bir etken ise devrimin bir devleti yıkıp yeni bir devlet kurmak olarak tanımlanması, algılanmasıydı. Devrim denen ve esası köklü, yıkıcı, derin değişim ve dönüşüm anlamına gelen olayın sadece bir devletin yıkılıp bir başka devletin kurulması olarak tanımlanması doğru ve anlaşılır değildir. Bir devlet yıkılıp devletsizliğe gidiş öngörülse insan belki onu değerlendirebilir. Fakat dikkat edilirse reel sosyalizmin devrim anlayışında o yoktur. Var olan şudur; Bir devleti yıkıp yerine yeni bir devlet kurmak, bir iktidarı yıkıp yerine yeni bir iktidar kurmak, onun devletini faşist, diktatörlük, sömürücü olarak tanımlamak, kendi devletini ise sosyalist, ilerici, özgürlükçü olarak tanımlamak var. Yani bu onun devleti kötü, benim devletim iyi demek anlamına geliyor. Fakat böyle devletin kötüsü-iyisi yoktur, devlet devlettir. Özü aynıdır ve hepsi birbirine benzer. Önder Apo bunlara da açıklık getirdi. Öyle ki devletteki bütünlük ve sürekliliği ifade etti, "Sümer'den başlayıp günümüzde BM sistemine kadar gelen devletçi bir tarih var" dedi. Biri yıkılıp diğeri kurulsu da, birbirinin devamı olarak bugüne kadar gelmiştir, birbirlerinden kopuklukları yoktur.

Diğer yandan farklı farklı devletler olsa da onlar isim olarak, yönetici olarak farklıdır. Özleri farklı değildir. Bir sistemin, devlet gerçeğinin farklı coğrafyalarda ortaya çıkış biçimleri, isimlendirilişleri, farklı yöneticiler tarafından yönetilme durumlarıdır. Yoksa özleri aynıdır. Devlet tektir. Sümer'den bu yana gelmiştir. Çeşitli dönemlerde değişik coğrafyalarda şubeleri olmuştur. Bugün de bütünlüklerini BM'de buluyorlar ve iki yüz civarında şube olarak yerkürede egemenlik sürdürüyorlar. Yerküreyi, yani dünyayı paylaşmış durumdalar. Devletlerin egemenliği dışında kalan bir karış toprak bile bırakmıyorlar.

İdeoloji dar anlamda yaşam ilkeleri ve ölçüleri olarak tanımlanabilir

Şimdi böyle bir devletin birisini yıkıp bir başkasını kurmak, ismini değiştirmek, yöneticisini değiştirmek çok köklü bir değişiklik olmuyor. Devletin özü, karakteri değişmiyor. Zaten bunu yapanlar da ifade ediyorlar. Öncekinin kalıntıları üzerinde yeniyi inşa ediyorlar ve bazı değişiklikler olsa da özünde onun devamı oluyor. Buna devrim dendi. Şimdi devrim kavramı bu biçimde ifade edilemez. Devrim, çok köklü, niteliksel değişimi ifade ediyor. Dikkat edilirse bir devlet kurup yeni bir devlet kurmak aslında niteliksel bir değişim değildir. Niceliksel bir değişimdir. Dolayısıyla devrim değildir, evrime uygun düşüyor. Bir devletten başka bir devlete evrilme oluyor. Ama devrilmek, yani devrim gerçekleşmiyor. Devrim, özün değişmesidir, nitelik değişimidir. Onu da doğru anlamak lazım. Bu bakımdan devletin üzerinde durmamız, aslında devrim gerçeğini doğru ve anlaşılır bir biçimde tanımlamak içindir.

Peki, o halde devrim ne oluyor? Niteliksel değişim oluyor, köklü değişim ve dönüşüm oluyor. Niteliksel değişim, köklü değişimden ne anlıyoruz? Zihniyet değişimini, ideolojik değişimi anlıyoruz. Cevabı bu biçimde vermemiz gerekiyor. Nitelik değişimi demek ideolojik değişim demektir. Yaşam tarzındaki değişim demektir. Yaşam ilke ve ölçülerinde değişim yaşamak demektir. Gerçekten de niteliksel değişim budur ve devrim böyle olur. Ne kadar ideolojik değişim yaşıyorsa bir altüst oluşta, o kadar devrim gerçekleşiyor demektir. Yani çok yoğun bir yıkma, yeniden kurma olabilir. Eğer bu niteliği değiştirmiyor ya da çok az değiştiriyorsa, eski nitelik yeni araçlarla yeniden inşa ediliyorsa buna devrimci değişiklik denmez, yaşanan bu olaya kesinlikle devrim denmez. Bir şeyin devrim olabilmesi nitelik değişimine, yani ideolojik değişime bağlıdır. Bir ideolojiden başka bir ideolojik duruma geçişte değişim ne kadar oluyorsa, o değişime o oranda devrim denebilir.

Kuşkusuz ideolojik değişimin zihniyet boyutu var, politik-ahlaki boyutu var, ilke ve ölçüleri var. İdeoloji teori demek değildir. Yine çok soyut bilgi birikimi demek değildir. İdeoloji yaşam ilke ve ölçüleri olarak da dar anlamda tanımlanabilir. Bu bakımdan somuttur, yaşamsaldır, ilkeseldir. Öncelikle demek ki devlet ve devrim kavramlarını doğru anlamak, onlara doğru ve yeterli anlamlar yüklemek gerekiyor. Sorulan sorunun doğru anlaşılabilmesi için öncelikle söz konusu kavramlara böyle açıklık getirmek lazım.

Diğer yandan devrimci özne ve nesnel koşullar kavramlarını da kısaca tanımlamakta yarar var. Devrimci öznenen kasıt -diğer kavramla uyumlu olmasını istersek- öznel koşullar diyebiliriz. Başka bir tanımlamayla buna sübjektif koşullar da deniliyordu. Dolayısıyla bu iki kavram eskiden sübjektif ve objektif koşullar olarak tanımlanıyordu. Bir yerde bir devrimci hareket açısından değerlendirilirse iç ve dış koşullar da denilebilir. Öznel koşullar, yani devrimci özne, devrimci öncünün gelişme düzeyi, ideolojik, örgütsel çizgi oluyor. Zihniyet

olarak, teori olarak, program olarak, ideolojik olarak, strateji ve taktikler olarak, örgüt ve eylem gücü olarak bir devrimci hareketin oluşma, gelişme düzeyini ifade ediyor. Kuşkusuz bir yerde devrimci değişim gerçekleştirebilmek için asgari düzeyde devrimci özneye ihtiyaç vardır. Yani öznel koşulların yaratılması gerekiyor. Devrimci öncünün, yani parti öncülüğünün ortaya çıkartılması lazım. Nesnel koşullar, ya da objektif koşullar ise daha çok hareketin-partinin ya da öncünün dışındaki koşullardır. Yani mücadele edilmek istenen sistemin durumu; ekonomik, sosyal, kültürel, asker-siyasi yapısı, iç çelişkileri, bu çelişkilerin yol açtığı çatışma düzeyi, yaşadığı kriz-kaos durumudur. Bunlar da nesnel, ya da objektif koşullar olarak tanımlanıyor. Dikkat edilirse bunlar devrimci hareketin kendi dışındaki koşullardır.

Şimdi bu tanımlamalar temelinde söz konusu soruya cevap verebiliriz. Çok iyi biliniyor ki 20. yüzyıl devrim teorileri esas olarak herhangi bir alanda mevcut devlet varlığını yıkmayı ve yerine işçi sınıfının, ya da proletaryanın devleti adıyla yeni bir devlet kurmayı ifade ediyordu. Devrimci bilinç, örgütlenme ve eylem tamamen bu amaçla oluyordu. Hedef iktidar sorunu, iktidarın ele geçirilmesi, bunun için de mevcut devlet yapısının yıkılıp yenisinin kurulması biçiminde belirleniyordu.

Devrim anlayışı böyle olunca da bir alanda devrim yapabilmek için, yani mevcut devleti yıkıp yeni bir devlet kurabilmek için var olan devletin iç çelişkileri derinleşmiş, krizi, kaosu, iç çatışmalı durumunun artmış olması gerekiyordu. Eğer bu biçimde zayıflarsa bir devlet, ancak ona karşı yıkıcı etkinlikte bir mücadele yürütülebilirdi. Yoksa bir devletin iç çelişkileri sınırlıysa, azsa, devlet-toplum kopuşu fazla değilse, toplumsal kesimlerin devletle çelişkileri sınırlıysa, muhalefetleri zayıfsa, değişik iktidar blokları arasında çekişme, çatışma sınırlı düzeydeyse, kısaca devlet öyle sıradan vuruşlarla yıkıl deyince yıkılmayacak durumdaysa işte o zaman orada devrimci durum yoktur denilirdi. Yani devletin devrimci eylemle o zamanda, o koşullarda yıkılması mümkün görülmezdi. Dolayısıyla o alanlarda devrimci durum yok, dönem devrimci mücadele dönemi değil, evrimci çalışma dönemidir denilerek stratejiler ona göre belirlenir, evrimci çalışma esas alınır.

Devrimci eyleme geçiş, devrimci eylemin strateji ve taktiklerini geliştirme ise iç çelişkileri çok olan, iktidar blokları arasındaki çelişkilerin derinleşmiş olduğu, toplumla devletin kopmuş olduğu, toplumsal muhalefetin değişik biçimlerde devlete karşı, çeşitli iktidar bloklarına karşı geliştiği, işçilerin, emekçilerin, kadınların, gençlerin, tüm ezilenlerin iktidar ve devletle mücadelesinin arttığı, dolayısıyla devletin zayıf olduğu, iç çelişkilerinin, krizinin, kaosunun derin olduğu durumlarda ise burada devrimci durum var, dolayısıyla devrimci strateji ve taktikleri esas alınır, devrimci öncü, yani parti söz konusu strateji ve taktiklerle mücadele edip devleti yıkmak için devrimci savaşa ya da ayaklanmaya yönelir

sonuç alabilir. Devleti yıkabilir, dolayısıyla yeni bir devlet kurmanın zeminini yaratabilir. Kısaca devrim yapmış olabilir diye tanımlanıyordu.

Yani devrim bir devleti yıkıp yenisini kurmak olarak tanımlanınca, devrimci mücadelenin strateji ve taktikleri de devleti yıkıp yıkamama, yeni bir devlet kurmanın zeminini yaratıp yaratamama biçiminde somutlaşıyordu. Bunun için aslında sosyalist hareket içerisinde bu çerçevede yoğun tartışmalar da oldu. Örneğin yirminci yüzyıl başındaki önemli bir düşünsel ayrışma bu temelde gelişti diyebiliriz. Bazı akımlar kapitalizmin en çok geliştiği alanlarda kriz ve kaosun arttığını, çelişkilerin derinleştiğini değerlendirerek sosyalist mücadelenin oralarda gelişeceğini, devrimlerin o ülkelerde öncelikle gelişme göstereceğini söylediler. Bazı sosyalistler de tersine kapitalist sömürü sisteminin geliştiği alanlarda sistem çok daha güçlüdür, az geliştiği yerlerde daha zayıf konumdadır, krizi, bunalımı daha derindir, devlet daha zayıftır. Dolayısıyla devlete karşı devrimci mücadele yürütme, devleti yıkma mücadelesini geliştirme bu alanlarda daha kolay gelişir dediler. Örneğin Rus Bolşevikleri bu ikinci düşünceyi savundular. Bunun için devrimin doğuya kaydığını, devrimci mücadelenin yarı sömürge ülkelerde yoğunlaştığını, ulusal kurtuluş devrimlerinin, sosyalist devrimlerin bir parçası olarak öne çıkıp gelişme gösterdiğini ifade ettiler. Bir anlayış, teori olarak bunu geliştirdiler. Daha çok sosyal demokrat olarak tanımlanan akımlar ise Avrupa'nın kapitalist gelişme sağlamış alanlarında sosyalist mücadelenin gelişeceğini ifade ettiler.

Sosyalist bağımsız devletler süreç içerisinde BM'nin iktidarcı ve devletçi sistemiyle uzlaştılar

Dikkat edilirse sosyal demokrat akım kendi teorisi doğrultusunda çok ciddi bir gelişme sağlayamadı. Fakat özellikle de yirminci yüzyılın hem iki dünya savaşı arasında hem de İkinci Dünya Savaşı sonrasında Bolşevik akımın teorisi doğrultusunda çok önemli, ciddi gelişmeler yaşandı. Asya'da, Afrika'da, Latin Amerika'da, Ortadoğu'da önemli gelişmeler oldu. Birçok devlet varlığı ve etkinliği ayaklanmalarla, ya da uzun süreli devrimci ulusal kurtuluş savaşlarıyla, gerilla mücadeleleriyle yıkıldı. Onların yerine yeni devletler kuruldu. Fakat sonuç ne oldu? Çok açıktır, sosyalist ya da bağımsız devlet diye kurulan bu devletler süreç içerisinde tekrar BM'nin iktidarcı ve devletçi sistemiyle uzlaştılar. Ona dâhil oldular. Daha önce savaş yaptıkları devletlerle her türlü ilişki ve işbirliğine yöneldiler. Açığa çıktı ki özünde onlardan çok fazla bir farkları yoktur. Bazı bakımlardan farklılıklar yaşasalar da söz konusu farklılıklar özde değil, daha çok biçimdedir, yaşamın çeşitli alanlarındadır. Bazı sosyal reformlar kapsamındadır. Yoksa bir nitel değişim, ideolojik değişim söz konusu değildir.

Böylece aslında söz konusu iki pratikte 20. yüzyılın devrim teorilerinin doğru olmadığını, sosyalizmin devletle inşa edileceği düşüncesinin, dolayısıyla da

sosyalist devrimin bir devleti yıkıp yeni bir devlet kurmak olarak tanımlanmasının doğru olmadığını ortaya koydu. 20. yüzyıl deneyiminin ortaya çıkardığı en temel pratik sonuçlardan biri budur. O halde bir devlete kapitalist devlet ya da sosyalist devlet demek bir anlam ifade etmiyor. Devlet devlettir. Onun başına eklenen kapitalist ya da sosyalist kavramları o devletlerin özünü değiştirmiyor, farklılık göstermiyor. Tam tersine aslında sosyalizmin uygulanamazlığını ortaya koyuyor.

Bunları bu biçimde eleştirel değerlendirmeye tabi tuttukten sonra şimdi Demokratik Modernite inşasında devrimci öncü ya da öznel ve nesnel koşullara yaklaşım hususuna cevap verebiliriz. Öncelikle şunu ifade edelim; Apocu teori de mekan ve zamandan kopuk değildir. Dogmatik diyalektiği eleştirip aşmaya çalışarak aslında diyalektiğin gerçek özünü geliştirmeye çalışmıştır. Bu çerçevede de zaman ve mekan kavramlarını önemsemektedir. Zaman ve mekanın toplumsal yaşam üzerinde etkisinin olmadığı gibi bir düşünceye kesinlikle sahip değildir. Bunun bilinmesi gerekiyor. Fakat mevcut koşulları ya da mevcut dünya durumunu, nesnel koşulları olgunlaşmış coğrafyalar ve böyle olmayan coğrafyalar olarak ayırıyor.

Aslında kapitalizmin doğası gereği, sömürü ilkesi gereği çelişkiler içerdiğini, kriz ve bunalım yaşadığını değerlendiriyor. Bu nedenle de devrimci çalışma için her zamanın ve zemininin uygun imkânlar ve fırsatlar sunmakta olduğunu değerlendiriyor. Yine geçmişte reel sosyalizmin içine düştüğü bir hatayı tekrarlamıyor. Örneğin sosyalist ilişkiler, sosyalist yaşam, sosyalist ideoloji ancak kapitalizm çok güçlü olmuşsa, kapitalist sömürü en derin biçimde yaşanmışsa ondan sonra gelişir, kapitalist sömürünün az olduğu yerlerde ona karşı mücadeleyle sosyalizm inşa edilemez gibi bir anlayışı da doğru bulmuyor. Yani reel sosyalizm ancak kapitalizmden sonra sosyalizme geçilebilir diyordu. Herhangi bir coğrafya parçasında kapitalizm yoksa, feodalizm varsa sosyalizme geçilemez, önce kapitalizme geçilmeli, ancak kapitalizmden sonra sosyalizme geçilebilir gibi teoriler ortaya atan yaklaşımları çok öne sürdü. Reel sosyalizm döneminde böyle akımlar çok gelişti. Önder Apo o dönemde de o düşünceleri doğru bulmadı, itibar etmedi. Sosyalizmin öyle bir devlet biçimi olmadığını düşündüğü için ancak kapitalizmden sonra sosyalist ilişkiler yaşanır, kapitalizm yoksa insanlar sosyalizmi yaşayamaz gibi bir yaklaşımı son derece yanlış, dogmatik, ezbere buldu. Tersine baştan itibaren Kurdistan'da sosyalist bir parti olunabileceğini, sosyalist ilişkilerin gelişebileceğini, sosyalist insanın, kadronun, partinin ve mücadelenin ortaya çıkabileceğini öngördü, savundu, esas aldı ve bir de pratikte gerçekleştirdi. Tarihsel gelişme Önder Apo'nun düşüncelerini ve pratiğini doğruladı.

Kısaca Apocu devrim teorisinde nesnel koşullar, olgunlaşmış coğrafyalar ve bu duruma gelmemiş coğrafyalar ayırımı yoktur. Bütün coğrafyalarda devrimci

çalışma yapmak, örgüt kurmak, mücadele etmek, gelişme sağlamak için gerekli nesnel koşullar vardır. İktidar ve devlet sisteminin egemen olduğu, hüküm sürdüğü, baskı ve sömürünün yaşandığı her yerde buna karşı özgürlük, farklılıklara dayalı eşitlik, demokrasi, paylaşım için mücadele edilebilir ve işte buna da devrimci çalışma ve mücadele denir, dedi. Bu anlamda nesnel koşullar olgunlaşmış mı, olgunlaşmamış mı, devrimci çalışma burada yapılabilir mi, yapılamaz mı sorgulanmasında bulunmadı, bulunmaz. Fakat şunu hesaba katar; Her yerde baskı ve egemenlik sistemi aynı yöntemlerle aynı içerikte, aynı düzeyde olmayabilir. Değişiklikler yaşanabilir. Nesnel koşullar dediğimiz koşullar her yerde aynı değildir. Farklılıklar arz eder. Bir yerde değişik düzeydeki yöntemlerle, biçimlerle uygulanır, başka bir yerde daha farklı düzeylerde uygulanır. O halde bunları dikkate almamazlık olmaz. Apocu devrim teorisinde, Demokratik Modernite teorisi bunları dikkate almayı öngörüyor. Bu farklılıkları görmek, somut durumu buna göre tahlil etmek ve devrimci çalışmanın yolunu, yöntemini, biçimini buna göre geliştirmek gerektiğini düşünüyor, ona inanıyor.

Demokratik Modernite kuramı yeni bir devrim teorisini ifade ediyor

Kendi devrimci çalışma biçimlerini, stratejik-taktik yaklaşımlarını, tarz ve yöntemlerini, bu durumları da, yaşanan farklılıkları da öngörecek biçimde yaratıcı tarzda geliştiriyor. Öyle kalıpcı, dogmatik, her yerde aynı şey uygulanır gibi bir düşüncesi kesinlikle yoktur. Önemli bir husus kesinlikle budur. Kendini bu temelde somut koşullara uygun ve yaratıcı yaklaşımlarla pratikleştiren olmak kaydıyla her yerde sübjektif koşullar gelişebilir, devrimci öncü teoriyle, programıyla, ideolojisiyle, strateji ve taktikleriyle, örgüt ve eylemiyle ortaya çıkabilir. Demokratik Modernite teorisi bir de bunu öngörüyor. Bu anlamda yaratıcı olmak, somut durumun gereklerine göre hareket etmek, amacı, yöntemleri, aracı bu temelde tespit etmek kaydıyla devrimci öncünün her yerde örgütlenebileceğini, devrimci çalışma ve mücadele yürütebileceğini, toplumu eğitme, örgütleme temelinde gelişme sağlayabileceğini, partileşmeyi, parti öncülüğünü yaratabileceğini, uygun alanlarda toplumu da eğitip örgütleyerek Demokratik Modernite ölçülerine göre özgür birey demokratik komün yaşamının parça parça geliştirilebileceğini öngörüyor. Zaten devrimi de böyle bir yaşam tarzında, ideolojide değişim olarak değerlendiriyor. Bir kişinin eğitilir, zihniyeti ve yaşam tarzı değişime uğratılabilirse orada kişilik devriminin yapılmış olduğunu varsayıyor. Belli bir toplumsal kesimin eğitimle zihniyet yapısı, yaşam ölçüleri bireycilikten koparak demokratik sosyalizm çizgisine doğru değişime uğratılırsa, demokratik komün yaşamı değişik düzeylerde geliştirilebilirse işte orada devrimin geliştiğini, Demokratik Modernitenin inşa olduğunu, demokratik toplum ya da demokratik ulus gelişiminin yaşandığını kabul ediyor.

Aslında devrimci çalışma ve mücadeleyi bu temelde bir çalışma ve gelişme olarak öngörüyor. Dikkat edilirse burada devleti yıkmak yoktur. Ama bu söylem

devletle mücadele yoktur anlamına gelmiyor. Devletle mücadele var ama ne düzeyde? Devleti daraltma, sınırlandırma, devletin toplum üzerindeki bilinç olarak, örgütlenme olarak, yaşam olarak etkisini daraltıp onun yerine alternatif yaşam olarak Demokratik Modernite ölçülerinin ve ilkelerinin, politik-ahlaki toplum yaşamının geliştirilmesi olarak öngörüyor. Bu bakımdan da bir anda yüzde yüz gelişen devrim ve devrimci gelişmeden söz etmiyor. Devrimci çalışmaya göre devrim yüzde bir oranında gelişebilir, yüzde beş oranında gelişebilir. Bu toplumun eğitilip örgütlenmesi, özgür birey ve demokratik komün yaşamına alınmasına bağlı. Bazen devrimci değişim yüzde otuz olabilir, demokratik ulus yüzde otuz gelişme gösterir, ulus devlet yüzde yetmiş oranında kalır ve sürekli bir mücadele bu iki güç arasında sürer ve devam eder. Bu bakımdan devrim zaten yaşanıyor. Demokratik Modernite zaten var. Demokratik Modernite unsurları kendi varlıklarını korumaya çalışıyorlar. Bunun için mücadele ediyorlar. Devrim bunların biraz daha bilinçli, örgütlü ve planlı kılınması oluyor. Bu anlamda bir devrimci başlangıçtan söz edebiliriz, ondan sonrası devrimin sürekli gelişimidir. Örneğin devletçi sistemi daraltıp sınırlandırarak, kuşatarak, zayıflatarak, giderek devleti etkisiz kılmaya kadar gittiği gibi farz edelim ki devleti bu biçimde yok etti, o halde devrim bitti değil, özgür birey ve demokratik komün çizgisinde toplumun sürekli ruh, duygu, bilinç, davranış olarak geliştirilmesi çalışması sürecektir. Önder Apo, “devrim sürekli olacak” diyor. Kesintisiz bir devrim yaklaşımı var. Devrimin başlangıcı var ama bitişi diye bir şey yoktur.

Aslında devrimin yenilgisi diye bir şey de yoktur. Gerilemesi olabilir, ilerlemesi olabilir, güçlenmesi olabilir ama öyle mutlak zafer kazanması ya da mutlak yenilgiye uğraması diye bir durum söz konusu olmaz. Demokratik öz yönetimler topluma dayalı olarak gelişirler. Onlar Demokratik Moderniteyi temsil ederler. Devletçi iktidarlar bir yerde olur, onlar devleti temsil ederler. Devletle devrim, ulus devletle demokratik ulus, dolayısıyla Kapitalist Modernite ile Demokratik Modernite sürekli bir çelişki ve çatışma durumunu yaşar. Apocu devrim teorisine göre devrimci çalışma ve mücadele böyledir. Bu yeni bir yaklaşımı ifade ediyor.

O halde sorun şu oluyor: Mevcut iktidarcı ve devletçi sistemi doğru kavramak, ona karşı demokratik toplumu doğru anlamak, doğru tanımlamak, Kapitalist modernite ve alternatifini olarak Demokratik Moderniteyi bilince çıkarmak, bunlar arasındaki çelişki ve mücadeleyi görerek, Kapitalist Modernite etkilerini daraltacak, zayıflatacak, darbeleyecek, Demokratik Modernite ölçülerini, ilkelerini toplumlar nezdinde eğitim ve örgütlenmeyle geliştirecek bir mücadeleyi yürütür hale kendini getirmek kalıyor. Devrimin öznel koşulları bu biçimde hayat buluyor, belirginlik kazanıyor ve pratiğe geçiyor. Mevcut durumu anlayan bir devrimci zihniyet varsa; düzenden, sistemden kendisini kopararak sistem içinde sisteme karşı bu temelde mücadele etmeye yöneldi mi ve kendisini çoğaltan, büyüten, yeni insanlarla kendini topluluk ve toplum haline getiren bir gelişmeyi yarattıkça demokratik toplum, demokratik ulus gelişmesini, demokratik öz

yönetim sisteminin ortaya çıkmasını sağlıyor demektir. Buna devrimci gelişme diyoruz. Önder Apo Kürdistan Özgürlük Hareketi'nde en önemli devrimin kişilik devrimi olduğunu söyledi. Bir kişinin Kapitalist Modernite sisteminden koparak Demokratik Modernite ilkelerine göre yaşar hale gelmesini o kişinin devrim yapması olarak ifade etti. Bugün bir kişide devrim, yarın on kişide devrim, öbür gün otuz kişide devrim, işte Demokratik Modernite devriminin bu temelde gelişme göstereceğini, Demokratik Modernite güçlerinin devrim çalışmalarını bu esaslara göre yürütmesi gerektiğini net olarak ortaya koydu.

Sonuç olarak 20. yüzyılda olduğu gibi nesnel ve öznel koşullara benzer yaklaşım yoktur. Çünkü devlet ve devrim algısı, anlayışı, yaklaşımı farklıdır. Demokratik Modernite kuramı yeni bir devrim teorisini ifade ediyor. Bu yeni devrim teorisine göre de her yerde devrimci çalışma yürütmenin ve gelişme sağlamanın koşulları vardır. Yeter ki devrim doğru anlaşılsın, bir ideolojik mücadele, ideolojik değişim ve gelişme olarak görülsün. Yeter ki devrimci mücadele yol ve yöntemlerine yaratıcı yaklaşılsın. Bu konuda istekli, inançlı olunsun ve iradeli bir çalışma yürütülsün. Her yerde devrimci öncü değişik düzeylerde de olsa ortaya çıkartılabilir, devrim kendisini devrimci öncüde temsil eder, devrimci öncü de kendisini sürekli kitleleşirebilir. Yani sürekli bir mücadeleyle demokratik ulus örgütlülüğünü geliştirebilir. Koşullar daha uygun olur, daha uygun yöntemler bulur, etkili, başarılı mücadele eder, bunun sonucunda hızlı gelişmelere yol açabilir, genişleyebilir. Toplum üzerindeki etkisi artar. Dolayısıyla demokratik öz yönetim sistemi gelişir, Demokratik Modernite toplumda daha güçlü yaşanır kılınır. Kapitalist Modernite de daraltılmış olur. Kapitalist Modernite unsurları imhacı saldırılar yaparsa ona karşı öz savunmayla direnir. Direnmede zayıf düşerse darbe yer, geriler, daralabilir. Fakat saldırıları kırarsa daha hızlı gelişmeler sağlayabilir, kitleler tarafından daha çok benimsenen bir gelişme düzeyini ortaya çıkartabilir. Yeni devrim teorisi ve bunun pratikleşme düzeyi, onun da objektif ve sübjektif koşullara yaklaşımı özet olarak böyledir.

Rêber Apo sınıf sorununu içsel-uygarlıksal bir çelişki olarak tanımlıyor ve bu nedenle toplumsal tarihin tek dinamiği olmadığını belirtiyor. Daha ziyade, temel çelişkinin merkezi uygarlık güçleri ile uygarlık karşıtı güçler (halklar, etnik gruplar, kadınlar vb.) arasında olduğunu vurguluyor. Bununla birlikte, bugün Kapitalist Modernitenin küresel bir sistem olduğu ve ekonomik sömürünün (yani sınıf sorununun) insanlığın büyük bir kısmı için belirleyici bir gerçeklik olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız. Demokratik Modernitede sınıf sorunu nasıl bir rol oynamaktadır? Bu sorunun sistem karşıtı güçlerin siyasi stratejisinde ne gibi bir önemi olmalıdır?

Önder Apo sınıf sorununu teknelci uygarlıkla bağlı olarak ele alıyor ve onun bir iç sorunu olarak kabul ediyor. Fakat dikkat edilirse sınıfı reddetmiyor. Teknelci

uygarlık sistemi altında sınıfların olmadığını, dolayısıyla sınıf çelişkisi ve mücadelesinin bulunmadığını söylemiyor. Tersine bunu kabul ediyor ve daha da açıklık getiriyor. Şunları söylüyor; sınıflaşma tekelci uygarlıkla bağlı olarak şehir zemininde gelişmiştir. Tekelci uygarlığın bir iç unsuru olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla sınıflaşma, devletleşme, iktidarlaşma iç içe, birbirlerini güçlendiren, tamamlayan unsurlar olarak ortaya çıkmışlardır. O halde tekelci uygarlık altında sınıflar, sınıf çelişkisi ve mücadelesi vardır. Bu da belli olan açık bir mücadeledir. Bunun devrimci hareketler tarafından da doğru görülmesi ve değerlendirilmesi gerekir. Bunları ifade ediyor. Bu çerçevede şunları da eleştiriyor: Örneğin, “Temel çelişki ve mücadele sınıf çelişkisi ve mücadelesidir tanımının doğru olmadığını” söylüyor. Çünkü sınıflar MÖ dört bin yıllarında Sümer sisteminde ortaya çıktılar. Ondan bu yana geçen altı, yedi bin yıllık zaman diliminde vardılar. Ama toplumlar ondan öncesinde var. Toplumsal yaşam ondan önce de söz konusu. Ama oralarda sınıf yoktur. O halde toplumsal gelişmenin temel dinamiği sınıf çelişkisi ve mücadelesi değildir. Eğer öyle olursa o zaman Sümer öncesi toplumsal gelişmenin dinamiği neydi, neye dayanarak gelişme oldu sorularına cevap veremeyiz.

Diğer yandan toplumlar sınıflarla ifade edilemez, adlandırılmaz. Nitekim biliyoruz, köleci toplum, feodal toplum, kapitalist toplum gibi toplum tanımlamaları geliştirildi. Bunlar yanlıştır dedi. Kölecisi, feodali, kapitalisti olmayan toplumlar da vardı. Sümer öncesi toplumlar böyleydi. O zaman o toplumları neyle adlandıracağız? Demek ki toplumsal yapıyı var olan sınıflarla adlandırmak da doğru değildir. Tek başına sınıfsal tanımlamalar toplumu, en genel anlamda da tarihsel toplumu ifade etmez. Örneğin köleci toplum demek o toplum ilişkilerini, toplum gerçeğini tanımlamak anlamına gelmez. Toplum kölelerin varlığıyla ortaya çıkmıyor. Ondan oluşmuyor. Onun için Politik ve Ahlakî toplum kavramını geliştirdi. Toplumun, bireylerin politika ve ahlakla birbirlerine bağlanması temelinde oluştuğunu, toplumsal yapının bu biçimde şekillendiğini ifade etti. Toplumu belirleyen temel unsurlar olarak politika ve ahlakı tanımladı. Toplumsal gelişme ya da gerileme düzeyini de bir toplumdaki politika ve ahlakın işlevlilik düzeyine bağladı. Bir toplumda politika ve ahlak ne kadar etkiliyse, güçlü işliyorsa onu gelişmiş toplum olarak ifade etti. Tersine politika ve ahlak kurumları ne kadar zayıflamışsa, zayıf işliyorsa, gerilemiş toplum olarak ifade etti. Toplumsal dağılma, yok olmayı da politika ve ahlak kurumunun tamamen işlevsiz hale getirilmesi ve yok edilmesi olarak öngördü. Şimdi bunlar kuşkusuz çok önemli tanımlamalardı, değerlendirmelerdi. Toplumsal yapı ve sınıf gerçeği değerlendirilirken bu tanımlamaları kesinlikle dikkate almalıyız.

Toplumun belirleyeni sınıflar değildir

Demek ki toplumsal varlığı sadece sınıfla başlatmak ve sınıf mücadelesiyle tanımlamak doğru değildir. Sınıflar ortaya çıkmamışken de toplumlar vardı.

Sınıf mücadelesinin dışında da toplumların yürüttüğü, yaşadığı mücadeleler var. Kısaca sınıf çelişkisi, mücadelesi elbette önemli bir çelişki ve mücadeledir. Kapitalizmle bu çok daha etkinlik ve derinlik kazanıyor. Bunlar doğru. Ama tüm bunlara rağmen yine de hiçbir zaman toplumun belirleyeni sınıflar değildir, toplumsal gelişmenin temel dinamiği de sınıf mücadelesi değildir.

Peki, temel ayrışım nedir? Merkezi tekelci uygarlık güçleriyle demokratik uygarlık güçleri arasındaki ayrımdır. Temel, belirleyici mücadele de bu iki güç toplulukları arasındaki mücadeledir. Tarihsel gelişmenin temel dinamiği olarak bunu böyle görmemiz lazım. Böyle ele alınınca şunu görüyoruz: demek ki sınıf sorunu temel çelişki arz eden bir sorun değil. Fakat iktidar ve devlet sisteminin ortaya çıkardığı, kapitalist modernitenin de derinleştirerek geliştirdiği toplumsal sorunlardan bir tanesidir. Önemli bir sorundur. Özellikle burjuva sınıfının doğması, iktidarı ele geçirmesi, ulus devlet yapılanması ve toplum üzerinde her boyutta kurulmak istenen egemenlik döneminde bu sınıf tahakkümü çok daha etkili hale geliyor. Önder Apo savunmalarında değerlendirdi. Eskiden bir kral vardı, şimdi her burjuva kendi yerinde bir kral oldu. On binlerce kral ortaya çıktı. Dolayısıyla burjuva egemenlik düzeni toplumlar tarafından kaldırılamaz düzeyde ağır bir yük haline geldi. Bir kral on bin krala dönüştü. Baskı ve sömürü sistemi bu kadar yaygınlaştı ve genelleşti.

Önder Apo ayrıca sınıf sorununu bürokrasi sorunuyla birlikte ele alıyor ki mevcut burjuva sınıflaşmanın geliştirdiği devasa bürokrasiyle toplum üzerinde gerçekten kaldırılamaz ve taşınamaz bir yük haline geldiğini açıkça ifade ediyor. Diğer yandan sistem karşıtı güçlerin siyasi stratejisinde kuşkusuz sınıf mücadelesinin önemli bir yeri vardır. Bunu hiç kimse inkar edemez. Önder Apo'nun ifade ettiği, açıklık kazandırmak istediği şey bunun inkar edilmesi ya da görülmemesi değil, tersine böyle bir mücadelenin temel belirleyici bir mücadele olarak görülmesi hususudur. Yani sınıf mücadelesini devrimci gelişmeyi belirleyen, devrimci mücadeleyi sonuca götüren, zafere götüren bir mücadele olarak görmektir, bu doğru değildir, yetersiz bir tanımlamadır. Çünkü bir sınıfın diğer sınıfı yok etmesi, kendisini de yok edecek. O zaman ortaya ne çıkacaktır? Aslında iddia edilen, kavramsal olarak geliştirilen bir çok şey dikkat edilirse kendi içinde de çelişki arz ediyor. Önder Apo bu çelişkilere dikkat çekti ve sınıf mücadelesine böyle yaklaşılmaması gerektiğini belirtti. Şu iki hususu görmemiz lazım. Birincisi hala sınıf çelişkileri ve çatışması söz konusudur. Sınıflar varlığını koruyorlar. Eskiye göre değişiklikler olsa da işçi sınıfı-burjuva ayrışması daha önceki çağlardaki sınıf ayrışmasından farklı olsa da, yine mevcut durumda burjuva-işçi sınıfı çelişkisinde değişiklikler küresel düzeyde yaşanmış bulunsa da söz konusu sınıf yapılanması var, sınıf çelişkisi ve onun yol açtığı mücadele devam ediyor. Egemen sınıf, burjuvazi bürokrasiyle birlikte devleti bütün toplumu yutacak kadar büyüttü, genişletti, ağırlaştırdı. Böyle bir devletin yükünü sadece işçiler değil hiç kimse kaldıramaz, taşıyamaz. Bu anlamda sınıf mücadelesini önemli

bir mücadele olarak görmemiz gerekli.

Sosyalist kazanımlar eleştiri-özeleştiri ile değişim ve dönüşüme uğratılırsa önemli sonuçlar yaratır

Diğer yandan 19. yüzyılın ortalarından bu yana reel sosyalizmin sınıf çelişmesini ve mücadelesini esas alan bir pratiği var. Bu düşüncede, örgütlenmede ve eylemde tarihi anlamda büyük gelişmelere yol açtı. Marksist-Leninist düşünce gelişim gösterdi. İşçi partileri, sosyal demokrat ve komünist partiler ortaya çıktılar. Bu partiler topluma uzun süre öncülük etmeye çalıştılar. Dahası 1917 güzünde Rusya'da Ekim Sosyalist Devrimi gerçekleşti ve Sovyetler Birliği kuruldu. Bu gelişme Asya'ya, Doğu Avrupa'ya, Afrika'ya, Amerika kıtasına kadar bütün dünyaya yayıldı. Sosyalist Devlet adı altında onlarca devlet ortaya çıktı. Kendi içinde siyasi-askeri-ideolojik ittifaklar kurdular, paktlar oluşturdular. Güç birlikleri yarattılar. Aslında tarihin bir dönemindeki olay ve olgulara, yaşanan gelişmelere damgalarını vurdular. 1920'lerden 1990'lara kadar yetmiş yıllık tarih kesiti içerisindeki gelişmelerin belirleyici etkeni oldular. Bunların ortaya çıkardığı önemli bir miras var. Düşünce olarak, pratik olarak, parti örgütlenmesinden sendikalara kadar, işçi örgütlenmelerine kadar, çeşitli kurumlaşmalar olarak mücadele anlayışı, tarzı olarak büyük bir miras vardır. Her ne kadar Sovyetler Birliği'nin çözülüşüyle birlikte bu miras büyük bir darbe yediyse ve ortaya çıkartılan gelişmeler, düşünce olarak da maddi kurumlaşmalar bakımından da önemli bir daralma ve gerilemeyi yaşadıysa da yine de bunlar birer gerçek ve hala değişik düzeylerde de etkisini koruyor. Çok önemli bir miras olarak varlığını sürdürüyor. Dolayısıyla bu gerçeği görmek lazım.

Şimdi Demokratik Modernite devriminde ya da Demokratik Modernite inşasında bu kazanımlar nasıl rol oynayabilir? Önümüze böyle bir soru da çıkmaktadır. Aslında bunlara içinde bulunduğumuz dönemde, demokratik ulus inşası sürecinde nasıl rol oynatabiliriz, etkili kılabiliriz? Bizim karşı karşıya bulunduğumuz ve cevaplamamız gereken esas soru bu oluyor. Bir defa bu mümkün mü, değil mi? Diğer yandan gerçekleştirilirse ne tür gelişmelere yol açar? Benzer soruları sorup cevaplar oluşturmamız gerekir. Kısaca bu konuda da şu söylenebilir; Elbette böyle bir mücadele içine çekilebilirlerse ciddi rol oynarlar. Çünkü yakın tarihin en devrimci akımı buydu. Bütün akımları yedekledi, kendisinde birleştirdi. Bütün devrimci mücadeleleri ve gelişmeleri kendi içine çekti. O bakımdan büyük bir mirasa sahip. Bu mirasın Demokratik Modernite inşasında değerlendirilebilmesi mümkün mü? Evet, bu mümkün! Fakat bunu mevcut zihniyet yapılanışını, teorik algılamasını, ideolojik duruşunu, mücadele anlayış, strateji ve taktiklerini koruyarak gerçekleştiremez. Ancak bu hususlarda önemli değişiklikler yaşanırsa, Demokratik Modernite inşasında bu güçler önemli, etkili rol oynayabilirler. Bu bakımdan da esas görev bu gelişmeleri, sosyalist kazanımları eleştiri-özeleştiri ile değişime ve dönüşüme uğratabilmekte yatıyor.

Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştiriye tabi tutarak hata ve eksikliklerini bulup zihniyette ve örgütlenmede, mücadele tarzında düzeltecek, sınıf mücadelesinin diğer toplumsal kesimlerin mücadelesiyle birlikte anlam kazanarak zafere gitmesini sağlayacak bir anlayış ve tarz düzeltilmesinin bu alanda gerçekleştirilmesi lazım. Bunun için çaba harcamak gerekiyor.

Dikkatli bir biçimde eleştiri geliştirmek, hata ve eksikliklerle birlikte doğrularını ortaya koyarak gerekli değişim ve dönüşümün yaşanabilmesi açısından yön verici olabilmek lazım. Kesinlikle cepheden karşıt ele almak asla doğru değildir, kabul edilemez. Yine tümüyle reddetmek de doğru değildir, kabul edilemez. Çünkü gerçekte ortada reddedilecek bir şey yoktur. Aslında sosyalist bilinç ve eylemin gelişiminin önemli bir dönemini, durağını ifade ediyor. Yaşanmış bir gerçekliktir. Onu olduğu tarzda kabul edemeyeceğimiz gibi yok saymamız, görmezden gelmemiz de mümkün değildir. O halde yapılması gereken, insanlığın bu büyük mirasını eleştiri-özeleştiriyle yeni sürece çeken, Demokratik Modernite inşasının bir unsuru haline getiren bir değişim ve dönüşümü gerçekleştirmektir.

Bunun için de dikkatli yaklaşmak, doğru ele almak lazım. Reddedici, inkar edici, cepheden karşıya alıcı olunamayacağı gibi, olduğu gibi de kabul edilemez. Çünkü o tarzda artık hiçbir yere varılamaz. O zihniyet ve o tarzla hiçbir sonuç elde edilemez. Dikkat edilirse Ekim Devrimi de, ulusal kurtuluş hareketleri de tarihsel bir dönemin ürünüydüler. Artık o dönem aşıldı ve o tür hareketlerin gelişme sağlaması, başarı kazanmasının koşulları kalmadı. İmkani ve fırsatı yok oldu. Bu açık bir gerçek. O halde değişime, dönüşüme uğratmak lazım. Bu açıdan da cepheden reddederek değil de devrimci gelişmenin bir döneminin ortaya çıkardığı tarihi gelişmeler olarak öngörüp esas alarak onların devrimci temelde eleştirisini gerçekleştirmek, özeleştirisini ortaya çıkartmak, böylece reel sosyalist güçlerin zihniyet ve tarz değişim ve dönüşümlerine katkı sunmak, gerçekleştirmeye çalışmak lazım. Bu yönlü büyük bir mücadeleyi Önder Apo yürüttü.

Gerçekten de içerik olarak son derece zengin, dil olarak anlaşılır, üslup olarak sonuna kadar kazanımcı bir yaklaşımla reel sosyalizmin eleştiri-özeleştirisini yaptı. Bunu aslında özgürlük akımının tarihsel olarak en güçlü özeleştirisini olarak da değerlendirdi. Buradan yola çıkarak paradigma değişimini gerçekleştirdi. Böylece özgürlük akımlarının zafer kazanmasının yolunu açtı. Çünkü tarihsel geçmişe baktığımızda ya zafer kazanamıyorlardı ya da kazandıkları zaferi uzun ömürlü kılamıyorlardı. En son reel sosyalizm de o kadar güce rağmen en fazla yetmiş yıl yaşayabildi. Neden? Çünkü iç çelişkileri vardı. Yani amaçla araç bütünlüğü yoktu, uyumu yoktu. Sosyalizm inşası için öngördükleri araçlar sosyalizmin özgürlük, eşitlik, paylaşım ilkeleriyle uyumlu değildi. Tersine tam bir çelişki halindeydi. Zaten bu iç çelişki reel sosyalizmin böyle dıştan hiç ciddi baskı

olmadan kendi içinden çözülmesine yol açtı. Bu son derece açık ve anlaşılır bir durumdur. Bunların ortaya konması, söz konusu güçlerin dogmatizmi, kalıpcılığı kırarak eleştiri-özeleştiriyle kendilerini zihniyet ve tarz olarak değişime ve dönüşüme uğratmalarına yardımcı olmak, yön vermek, bunun için yoldaşça çaba harcamak gerekir.

İşçi sınıfı mücadelesi, tarihsel mücadeleyi yalnız başına belirleyemez

Kapitalist modernitenin eşzamansızlığının bir sonucu olarak, bir yandan küresel kimliğini ve dolayısıyla öznelliğini büyük ölçüde yitirmiş ve kapitalist dünya sistemi içinde ayrıcalıklı bir konuma (işçi aristokrasisi) sahip bir işçi sınıfımız var. Öte yandan, dünyanın büyük bir bölümünde, kapsamı ve acımasızlığı sınır tanımayan bir ekonomik sömürüyle karşı karşıyayız. Emperyalist merkezlerdeki işçiler, sömürgelerden çıkarılan artı değere büyük ölçüde katılmaktadır. Böylece bu küresel düzenden maddi ve nesnel olarak faydalanmaktadırlar. Dolayısıyla bugün hala küresel bir işçi sınıfından söz etmek mümkün mü? Ve bu farklı çıkarların arka planında ortak bir mücadele nasıl görünebilir?

Duran Kalkan: Bu soru aslında beşinci soruya yönelik bir tür cevap da oluyor. Yani temel çelişkinin sınıf çelişkisi olduğu ve dolayısıyla tarih yapan, tarihi var eden mücadelenin sınıflar arası mücadele olduğu görüşünün doğru olmadığını ortaya koyuyor. Dikkat edilirse bugün gelinen noktada soruda da ifade edildiği gibi bütünlüklü bir işçi sınıfı yoktur. Küresel düzeyde ortak karakterde, ortak özellikler taşıyan bir işçi sınıfının varlığından kuşkusuz söz edemeyiz. Fakat bu şu anlama da gelmiyor; Küresel düzeyde bütünlüklü bir işçi sınıfı yok diye toplumda sınıf çelişkisi yok, dolayısıyla işçi sınıfı da bir sınıf olarak yoktur anlamına da gelmiyor. Kesinlikle böyle anlaşılmalıdır. Bütünlüklü olmamak kaydıyla sınıf çelişkileri ve sınıf mücadelesi varlığını sürdürüyor.

Aslında aristokrasinin de mevcut düzenle belli çelişkileri var. Kuşkusuz bu çelişkiler ezilip sömürülen, açlık sınırının altında yaşatılan işçi sınıfının çelişkisi ve dolayısıyla mücadelesi düzeyinde değildir. Ama onların da mevcut düzenle çelişkileri, kendi çıkarları doğrultusunda mücadeleleri var. Bir kesim olarak onları da ele alabiliriz. İşçi sınıfından kopmuş bir kesim olduğunu da söyleyebiliriz. Ama yine de bir kesimdir ve düzenle bir çelişki ve mücadeleleri vardır. İşçi sınıfında böyle bir parçalanma mevcut gelişmeler temelinde yaşanmıştır. Bu bir gerçek. Fakat hala emperyalist merkezler dışında acımasızca sömürülen işçi sınıfı da varlığını sürdürmektedir. Asya'nın, Amerika'nın, Afrika'nın bazı alanlarında böyle bir sınıf sömürüsü söz konusudur. Böyle bir sınıf yapısı vardır. Küresel düzeyde önemli bir güç olma özelliğini de taşıyor. Kesinlikle işçi aristokrasisi var. İşçi sınıfı parçalanmış diye işçi sınıfının güçten düştüğü, çok zayıf, etkisiz

bir konuma geldiği düşüncesini esas almamak lazım. Öyle bir düşünce yanlış olur.

Sınıf mücadelesini, tarihi yapan mücadele olmadığını tespit etmeyi de mevcut durumdaki işçi sınıfının parçalanmışlığına bağlamamak lazım. Böyle parçalanmamış olsaydı da yine de işçi sınıfı mücadelesi tarihin temel mücadelesi olarak tanımlanamazdı. Nitekim önceki yüzyıllarda dünyanın sanayi olarak gelişmiş alanlarında böyle bir işçi sınıfı vardı ve işçi sınıfı mücadelesi çok etkiliydi. Fakat yine de o mücadele tarihin belirleyeni değildi. Çünkü onun yaratacağı yeni bir düzen yoktu. İşçi sınıfı düzeni diye bir düzen olamazdı. İşçi sınıfı burjuvazinin karşısında vardı. Burjuvaziyi yok edince işçi kendisi de yok olacağına göre işçi sınıfı düzeni devleti diye tanımlanan yapılar gerçek değildir. Bu kavramlar gerçeği ifade etmiyor, biraz da ajitasyon kokan kavramlar. O nedenle yanlışlığa düşmemek lazım.

İşçi sınıfı mücadelesinin, tarihsel mücadeleyi yalnız başına belirleyemeyen bir mücadele olmasının sınıfların ortaya çıkışıyla, tarihsel olarak var oluşuyla, toplumsal mücadele içerisindeki konumuyla bağlantılıdır. Daha çok da kendi gücüyle bağlantılıdır. Kendi yapısıyla bağlantılıdır. Yani şunu görmek lazım; mesela emek-değer teorisi inceleniyor. Ücret karşılığı emeğini satma bir özgürlük olarak değerlendiriliyor. Yani bunun gerçeğe bir alakası yoktur. Emeğini ücret karşılığı satmanın doğru özgürlük olarak algılanması mümkün değil. Aslında bu durum küçük-burjuva özgürlük anlayışına tekabül ediyor. Oysa emek insan için en kutsal olandır. Önder Apo da “en temel emek annenin emeğidir, o da kutsallık değerindedir. Ona hiçbir ücret biçilemez” dedi. Anne emeği bir gerçekse ve ücret biçilemiyorsa aslında bu şu anlama geliyor; emeğin kendisi kutsaldır. Emeğe ücret biçilemez, dolayısıyla emeğin ücret karşılığında satımı olamaz. Buna özgürlük denemez. Bu tıpkı Lenin’in “özgürlük adına ticaretle bütün dünyayı soyup soğana çevirdiler” tanımlamasına benziyor. Kesinlikle gerçeği ifade etmiyor.

O halde aslında gerçek bir işçi sınıfının mücadelesi de daha çok ücret için olmamalı, amacını, tarzını ücretini arttırmaya bağlamamalı. Farz edin ki ücretini arttırdı, biraz zengin oldu. Bu durumda işçi sınıfının sorunları çözülmüş mü olacak? Kapitalist sömürü ortadan kalkmış mı olacak? Toplumlar özgür yaşar ve demokratik yönetilir hale kavuşmuş mu olacaktır? Hayır. Söz konusu işçiler maddi yaşamlarını biraz daha güçlendirmiş olacaklar, o kadar. Ondan öte her hangi bir karşılığı yok. Maddi yaşamlarını biraz daha güçlendirmiş işçilerin mücadelesiyle de kapitalist sömürü düzenini aşip alternatifini kuramayız, geliştiremeyiz. Bu mücadele böyle olmaz. Demek ki aslında işçi sınıfının o karakteri yok. Toplum içindeki yeri o düzeyde değil. Diğer yandan bu ücret konusu, ücret karşılığı çalışma, mücadeleyi ücret için, ücreti daha fazla arttırmak için yapma aslında herhangi bir sosyalist kazanım yaratmayacak,

ortaya çıkartmayacak bir mücadeledir. Bundan hangi sosyalist kazanım çıkar! Dikkat edelim, değerlendirelim, nasıl buna dayanarak sosyalist kazanımdan söz edebiliriz! İşte işçi sınıfı mücadelesinin temel özellikleri, karakterlerini biraz böyle görmek lazım.

Fakat yine de şunları vurgulamadan geçmemeliyiz: Evet, işçi sınıfı parçalanmıştır, aristokrasi var, sınıf içerisinde bütünlük yok, farklılıklar oluşmuş durumda. Ama yine de bir işçi sınıfı var. Parça parça da olsa, değişik ülkelerde zeminlerdeki konumu farklılık arz etse de işçi sınıfı var. Ayrıca örneğin bir işsizler ordusu var. İşçi sınıfından kat kat ötede ve bu işsizler ordusu küresel bir bütünlük de oluşturuyor. Buna sınıf dışı unsurlar bile deniliyor. Daha fazla lümpenizme kayan, toplumsal yaşamdan kopan, geleceği tehdit eden bir konumda yaşıyorlar. En temel bir sorun kesinlikle budur.

En büyük emek anne emeğidir

Diğer yandan tarihin en eski sınıfı olarak kadınlar var. Önder Apo kadınlar için dedi “En eski ulus, sınıf ve cinstir.” Kadın üzerindeki erkek egemen zihniyet ve siyaseti, yani kadının köleleştirilme durumunu böyle değerlendirdi. Tarihsel olarak yaşanan cinsel kırımlarla kadının içine düşürüldüğü durumun bu konumda olduğunu belirtti. Bu anlamda en büyük emek anne emeği ama hiç emekten sayılmıyor. Bu emeği harcayan anne, dolayısıyla kadın işçi olarak bile görülüyor. Yine benzer durumda gençler var. Geleceğinden umutsuz, doğru ve etkili bir gelecek kendisi için öngöremiyor. Diğer yandan bir yeni göçmenler ordusu türetildi. Tarihte de nüfus hareketleri olmuştur. Doğal nedenlerle olduğu gibi, iktidar ve devlet sisteminin sömürü yapılanması nedeniyle de bu tür hareketler yaşanmıştır. Fakat şimdiki gerçekten de bir göçmenler ordusu denilebilecek düzeyde ki bunlar da adeta bir ucuz iş gücü konumunda. İşçi olamıyor, işsizliği aşamıyor, ciddi bir sorun olma özelliği taşıyor.

Sonuç olarak şunları belirtmekle yetinebiliriz: Bütünlüklü bir işçi sınıfı küresel düzeyde olmadığı gibi kuşkusuz küresel düzeyde ortak bir işçi sınıfı mücadelesi geliştirmek de mümkün değildir, zordur. Böyle bir mücadele geliştirdiğini iddia edenler olsa da ciddi biçimde herhangi bir gelişmeye şimdiye kadar yol açabilmiş değillerdir. Çıkarlar farklı olduğu için mücadeleler de kuşkusuz farklılık arz edecektir. Örgüt yapılanmaları, örgütlenme durumları da farklılıklar içerecektir. İşçi sınıfının bu durumuna karşı örneğin kadınların daha bütünlüklü bir duruşu söz konusudur. Kendi içinde farklı sınıflara bölünmüş olsa da yine de kadın özgürlük mücadelesi daha bütünsel bir durum arz ediyor. İşsizler ordusu hakeza, gençlerin, göçmenlerin mücadelesi daha çok bütünselliğe yakın. Ama en önemli olarak da sistem karşıtı güçlerin demokratik uygarlık unsurlarının mücadelesiyle birlikte ele alındığında işçi sınıfının mücadelesi de önemli bir sonuç verebilir. Bir güç olarak değerlendirilebilir. Kendi başına başarılı sonuç

verecek bir mücadele olarak ele alınamaz. Sadece küresel düzeyde değil, aynı zamanda ülkeler, uluslar düzeyinde de görülemez. Böyle bir özelliği kesinlikle yoktur.

Fakat işçi sınıfı sistem karşıtı güçlerin Demokratik Moderniteyi inşa mücadelesinde yer alarak önemli bir rol oynayabilir. Bir Demokratik Modernite unsuru olarak sistem karşıtı, sistemin ezdiği bir güç olarak sisteme karşı Demokratik Modernite inşası için önemli bir mücadele gücü olarak değerlendirilebilir. İşçi sınıfı mücadelesi sendikal düzeyde, değişik biçimlerde ki bunlar yeni amaçlar temelinde yeniden yapılandırılmayı gerektirir. Bu yeniden yapılandırılma gerçekleştirilirse yeni tarzdaki örgütlenmelerle aslında Demokratik Modernite inşasının önemli bir bileşeni olarak, gücü olarak rol oynayabilir. Bizim işçi sınıfı mücadelesine bu temelde yaklaşmamız, buna göre ele almamız lazım. Yani değişim ve dönüşümü amaçta, örgütsel biçimlerde, mücadele tarz ve yöntemlerinde gerçekleştirmeliyiz. Hepsinde bir değişim ve dönüşüm olmalı. Eski sendikal örgütlenmelerle, anlayışlarla, Demokratik Modernite inşa mücadelesine işçi sınıfı katılamaz, yine eski anlayışlarla ve tarzla bu mücadelede etkili yer alamaz. Fakat değişim ve dönüşüm yaşanırsa, örgütlenme tarzı, eylem tarzı değişime, dönüşüme uğratılırsa Demokratik Modernite inşasının çok önemli bir gücü olarak rol oynayabilir. Bu inşada, politik-ahlaki görevlerin yerine getirilmesinde temel bir toplum kesimi olarak yer alıp katkılar sunan bir pratiğin sahibi olabilir. Bizim bu kesimlere içinde bulunduğumuz süreçte yaklaşımımız ve onları mücadeleye çekişimiz de bu temelde olmalıdır.

Demokratik Modernite Akademisi Hakkında

Demokratik Modernite Akademisi olarak, Kürdistan Özgürlük Hareketi'nin ve onun Demokratik Modernite paradigmasının fikirlerini ve zengin deneyimini yaymaya çalışıyoruz. Yayın faaliyetlerimiz, kapitalist moderniteye radikal bir alternatif arayışımızda ilerlemek ve özgür bir yaşamı gerçekleştirmek için aktivistler, akademisyenler ve çeşitli sistem karşıtı ve sosyal hareketlerle tartışmalar başlatmayı amaçlamaktadır. Eğitim çalışmalarımız aracılığıyla yeni bir demokratik siyaset anlayışı, toplumsal aydınlanma ve yeni bir siyasi-ahlaki bilinç yaratmak istiyoruz. Ele aldığımız toplumsal meselelerin bazı boyutları; özgürlük sosyolojisi, direniş hatlarının birlikte örülmesi, demokratik özerklik, kadın özgürlüğü, gençlik özerkliği, toplumsal ekoloji, komünal ekonomi ve sanat ve kültürdür. Platform ve ağların geliştirilmesi yoluyla, Dünya Demokratik Konfederalizmi önerisi doğrultusunda, uluslararası deneyim alışverişinin güçlendirilmesine ve mevcut mücadelelerin birleştirilmesine katkıda bulunmak istiyoruz. Kapitalist modernitenin aşılması için somut yerel ve küresel kurumsal alternatiflere ihtiyaç vardır. İttifaklar, konseyler, komünler, kooperatifler, akademiler aracılığıyla demokratik siyaseti gündelik hayata yaymayı başarılırsak, toplumun devasa siyasi potansiyeli ortaya çıkacak ve toplumsal sorunları çözmek için kullanılacaktır. Bu anlamda, faaliyetlerimizi Demokratik Modernite ve Demokratik Sosyalizmin ortaya çıkmasına bir katkı olarak görüyoruz.

Vizyonlarımızı ve ütopyelerimizi hayata geçirmek için birlikte çalışalım. Başka bir dünya sadece mümkün değil - dünyanın durumu göz önüne alındığında, buna şiddetle ihtiyaç var. Geleceğimizi birlikte inşa etmeye şimdiden başlayalım, beklemek çılgınlık olur.

Almanca, İspanyolca, İngilizce ve İtalyanca dillerinde daha fazla bilgiye buradan ulaşabilirsiniz: <https://democraticmodernity.com>

Bu bakımdan da demokratik modernite derken onu demokratik sosyalizm yerine kullanmıyoruz. Demokratik moderniteyle demokratik sosyalizmin iç içeliği var. Demokratik moderniteyle bedenleşiyor. Yani yaşam buluyor, pratikleşiyor. Demokratik modernite, demokratik sosyalizme giden yolu açıyor, onun yollarını döşüyor. Demokratik sosyalizmin gerçekleşmesini sağlıyor. Bu biçimde tanımlar ve anlarsak doğrudur.